

Tabor

1967

EL FORTIN

№. 7

One naročnike "Tabora" v ZDA in Kanadi, ki revijo dobivajo po pošti prosimo, da poravnajo svojo zaostalo naročnino na naslov: Zdravko Novak, 1084 East 177 Street — Cleveland—Ohio 44119, USA.

Revija se vzdržuje samo z naročnino zvestih bralcev, zato čim prej storite svojo dolžnost in s tem omogočite redno izhajanje.

Uprava

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticomunists

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T.E. 33-7213

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 933.090

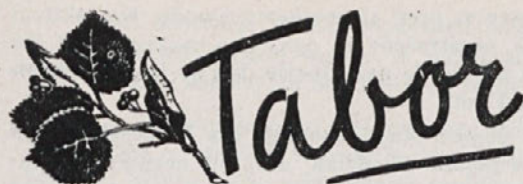
NAROČNINA: Južna Amerika 500 pesov, odn. enakovrednost v dolarju. U. S. A. in Kanada 3.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

NASLOVNA SLIKA

Dokument slave za našo zgodovino naroda prvoborcev proti komunizmu. Častniki in del borcev dične bojne skupine slovenskega domobranstva v Novem mestu. Slika je bila posneta v aprilu 1944 na kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu. Pred domobranci stojijo v vrstah od leve proti desni: Okrajni glavar nadpor. Anton Skubič, takratni poveljnik bojne skupine stot. Ivan Resman, adjutant nadpor. ing. Anton Matičič, nadpor. Franc Žukovec, nadpor. Demetrij Veble, nadpor. ing. Vinko Vrhnjak, por. dr. Janez Janež, por. Jože Jenko, kurat por. Strle, nadpor. Klemenc, por. Ivan Mihevc; nadpor. Stane Zagoršek, nadpor. prof. Oskar Franklč in por. Nanut. Za njimi domobranska godba pod vodstvom viš nar. Jožeta Gregorčiča.

*Strunni naši so koraki,
kliče nas usodni čas.*

(Domobranska pesem)

Julio 1967

BUENOS AIRES

Julij 1967

NAŠ PONOS

Že lep čas zasledujemo vzorno urejevano, sočno glasilo naše mladine v Buenos Airesu MLADINSKO VEZ. Njeni zdravi, progresivno sproščeni pogledi v službi nespornih visokih idealov slovenstva so poročstvo, da ta mladina že varno nadomešča našo izkervavelo generacijo. — MLADINSKA VEZ (XI, št. 4. junij 1967) je za spominski dan naših žrtev prinesla pod gornjim naslovom uvodnik, ki zasluži, da ga tudi za naše bralce širom zemeljske oble dobesedno ponatisnemo. — Podčrtanja so naša. — (Op. uredništva.)

Spet smo v juniju. Spet smo v mesecu krvi, krivice, tragike, žalosti, pa tudi ponosa. Vse to se združuje v tisti dobi, ki se je vsako leto v tem času spominjamo in ki bo zaradi važnosti takratnih dogodkov ostala za vedno mejnik v naši slovenski zgodovini. Takrat je bila naša prva narodna vojska, naši domobranci, brez vsakega procesa zverinsko poklana. To je dejstvo, katerega dvaindvajsetletni komunistični molk ne more zabrisati.

Vsak spomin na težke čase je grenak, ker vsebuje trpljenje. A te naše vsakoletne proslave niso samo spominjanje na trpljenja. Ne; namenjene so padlim v zadoščenje, za nas pa predstavljajo osveščenje za nadaljevanje poti, ki smo jo začeli ob zapuščanju domovine.

Ne ozirajmo se in ne hodimo sentimentalno ganjeni nazaj, kajti ne bomo postali samo kip soli, kakor Lotova žena: postali bomo nepcmemben in mrzel kamen brez okusa. Ves ta spomin na padle domobrance je krik v svet, je naše živo pričevanje o krivicah in zločinih, ki še vedno vpijejo po zadoščenju. Nočemo maščevanja, ker smo kristjani. Hočemo samo svobodo. Takrat je bil krik svobode potopljen v domobranski krvi, vržen v globočine in steptan. Danes ista kri izhlapeva iz zemlje in obdaja krvnike v meglo, v kateri se izgubljajo. Zločin vedno huje teži nad njimi.

Letos se tudi spominjamo petindvajsete obletnice smrti prvih fantov, ki so bili pobiti na ljubljanskih ulicah. Meseca aprila 1942 je prvi padel medicinec Jaroslav Kikelj. Njemu so sledili Župec, Mravljetovi, Grozde, Pavčič

in drugi. Vedeli so, kakšna nevarnost preti slovenskemu narodu. Kot aktivni člani mladinskih organizacij so neustrašeno in ognjevitno razkrinkavali laž in poudarjali resnico. Predvsem pa kar je najvažnejše, bili so jasni v idejah in odločni, gotovi, da so na pravi poti.

Danes ima to še poseben pomen. Kajti današnji čas še posebej terja jasne definicije in opredelitve v pojmih in idejah, nasproti nekaterim pojmovom. Komunizem je v temelju zmoten in kot ideja nepopolen, kar se povsod dokazuje. In komunizem ni spremenil v teh 22. letih niti besede svojega lažnega nauka. Vse stoji na isti podlagi kakor nekdanj. Tukaj je samo zadeva taktike, ki se je spremenila le toliko, da je sedaj bolj diabolična. Zato je utopija in vsekakor otročjost misliti na kakršenkoli sporazum ali kompromis z njim. Do sedaj se je še vsako paktiranje in oklevanje s komunizmom na kateremkoli področju izkazalo za nepopravljivo potezo in katastrofalno. Samo dosledno vztrajanje na liniji lahko reši nas in domovino sedanjega tiranskega sistema.

Mladina se zaveda značilnosti in težavnosti današnje razburkane dobe. Rešitev vsega je v načelnosti, trdnosti in jasnosti.

Ponosni smo na Kikljo, župca, Pavčiča, ponosni smo na domobrance. Ponosni smo nanje, ki se jih še vedno drži njihova prtrjena kri.

ZA ZGODOVINO

Gen. Leon Rupnik

MOJE ZADRŽANJE PRED IN MED DRUGO SVETOVNO VOJNO

(KONCEPT)

(Nadaljevanje in konec)

Ko sem takrat razmišljal o svoji usodi in o usodi svojega naroda, sem prišel do spoznanja, da so mali narodi neprestano tepenčki svojih velikih sosedov. Tako tudi slovenskega naroda ves čas njegove zgodovine ni noben velik sosed ščitil zaradi nesebičnosti. Vedno ga je ta ali oni narod izigraval proti drugemu ali tretjemu mejašu. Tudi pod največjim Evropejcem Napoleonom, ko so Slovenci narodnostno in politično postajali narod, so bili v preHITEVAJOČIH se zgodovinskih presnavljanjih samo še žogica med velikimi narodi.

Kar pa naj bi iz nas še postalo, je vedel samo Bog.

Jaz osebno sem v svojih zadnjih 23 letih življenja že bil Avstrijec, Italijan, Jugoslovan in zopet Italijan. Isto usodo so delili stotisoči mojih rojakov. — Kaj naj bi pač iz nas vseh nastalo sedaj, v teku in po koncu te največje vojne?

Naša bodočnost je bila popolnoma nejasna. Samo železna enotnost ter najbolj zvesto, najbolj hrabro in dobro premišljeno najspretnейše čuvanje naše narodne osnove sta nas lahko še rešili.

Kje in kako je torej bilo potrebno pričeti s to slogo? — Kje je bilo pristanišče, v katerem bi naša že čisto razpokana in na potopitev obsojena narodna ladjica lahko vrgla zadnje, rešilno sidro? — Kako naj bi pač mali narodič krmaril med velikani, ki so trčili drug proti drugemu, kako naj bi si pač med njihovimi nasprotujočimi si svetovnimi nazori in med njihovimi osvajalnimi težnjami ohranil vsaj toliko življenjske osnove, da bi po vojni in istočasni revoluciji lahko še živel ter bil v stanju obnoviti in izpopolniti svojo narodno bit?

Takrat — majniške in junijske dni 1941 — so Slovenci neposredno občutili samo delno oblast svojih sosedov.

Najbolj brutalno je to oblast izvajala Nemčija prav v najboljšem in najbolj rodovitnem slovenskem življenjskem prostoru — na štajerskem in Gorenškem. Ob obisku Maribora je Hitler naravnost zapovedal: „Napravite mi deželo zopet nemško!“ S tem je že v naprej sankcioniral vsa zločinska nasilja, ki so jih v teh predelih izvrševalci nemške samopašne politike. Slovencem, ki so prav od Nemčije pričakovali največ uvidevnosti, je le-ta dala najhujšo brcu. To je navzlic vsem naporom uvidevnih nemških ljudi in funkcionarjev imelo za posledico nezaupanje in sovraštvo proti vsemu, kar je bilo nemškega.

To so Italijani spretno izkoristili. — Dali so nam malenkost avtonomije. Ravno toliko, da smo se še smeli imenovati slovenski narod. — Te avtonomije, ki nam je priznala narodno bit, bi se predvsem morali oprijeti z vsemi silami. Takrat nismo imeli nobenega drugega oslonca. — Poleg tega so takrat Italijani, od katerih smo to najmanj pričakovali in katerih nasilno poitalijančevanje Slovenskega Primorja je v slehernem Slovincu vzbujalo upravičene občutke sovraštva, z nami ravnali še kar pošteno. Da bi prišlo do nekega konstruktivnega skupnega dela, je visoki komisar sklical takoimenovani slovenski sosvet, ki so ga sestavljali predstavniki vseh strank in stanov. (Jaz nisem bil nikoli član tega sosveta!) — Slovencem Ljubljanske pokrajine ni bilo treba iti k vojakom. — Tudi na splošno so Italijani storili marsikaj, da bi pridobili zaupanje Slovencev. Za sporazumevanje med Slovenci in Italijani je bil v uradih visokega komisarijata celo prepovedan nemški jezik, — kar je bilo posebej značilno.

O madžarskem režimu v Prekmurju takrat še nismo slišali pritožb; tako da se je zdelo, da je bil pameten.

Do „neodvisne“ Hrvaške v glavnem jugoslovansko in monarhistično usmerjeni Slovenci že zaradi ustaškega preganjanja Srbov in zaradi njene Italijanom udinjane politike niso kazali nikakšnih simpatij. Za to je v ostalem najbrž nosila precejšen del krivde tudi hermetična stena ločnica med Slo-

venci in Hrvati, za katere neprepustljivost so v enaki meri skrbeli Nemci in Italijani.

Z demokratičnim osnovnim naziranjem slovenskega naroda in z njegovimi simpatijami do zahodnih velesil trenutno ni bilo mogoče ničesar početi. Zapadne sile so bile daleč in njih trenutni vojaški položaj neugoden. Amerika je ostala še v ozadju, vse je bilo še v negotovosti.

Kominterni, Sovjetska Zveza in boljševizem so bili navzlic gibanjem, ki jih je bilo mogoče jasno zaznati na beograjskih ulicah ob priložnosti Simovičevega puča, za slovensko javno mnenje še nerešljiva uganka. — Komunisti niso kot taki nastopili nikjer **javno**. Povsod je bilo čutiti samo pozivljanje čisto nacionalnega, jugoslovanskega, monarhističnega, za zahodne demokracije ogrevajočega se odporiškega razpoloženja proti italijanskim in nemškim okupatorjem. — Kako naj bi to razpoloženje prišlo v dejanja, kdo naj bi odpor aktivno podprl in vodil, takrat še ni bilo čisto jasno. — Da pa je bila formirana „Osvobodilna fronta“ in da je vpregla malodane celokupno javno mnenje, je bilo očitno.

Kar je bilo značilno in kar je kazalo na boljševiške metode, je bila istočasna gonja ščuvanja in blatenja ravno proti onim slovenskim ljudem, ki so se trudili, da bi ohranili hladno kri, treznost, mir in red.

Meni osebno, ki sem bil pri KP že od leta 1937 slabo zapisan in ki sem se sedaj trudil, da bi držal skupaj jugoslovanski častniški in podčastniški zbor, so podtikali, da sem prodal Nemčiji in Italiji vse naše utrdbene načrte, da sem poneveril denar, ki je bil določen za utrdbe, da sem večkratni milijonar, da sem kupil vilo, v kateri sem že od leta 1938 imel najeto stanovanje, da sem nemčur itd. itd.

Pozornost je vzbujalo tudi zadržanje nekaterih italijanskih organov napram Slovincem, ki so bili med javnostjo obrekovani.

Meni samemu so n. pr. Italijani skušali na najrazličnejše načine potipati pulz. Pri tem so postopali tako spretno, da v Italijanih, ki so mi bili poslani v hišo kot zaupniki, ni bilo mogoče prepoznati komunistov, ki so tičali v njih.

Italijanski oficir, ki se je nastanil pri meni kot podnajemnik, je bil vsekakor pošten; toda bila je njegova naloga, da me je le nekaako nadziral. Oficir, ki mi ga je italijanska varnostna služba poslala v hišo in ki je z menoj načelno govoril samo slovensko, se je obnašal tako, da sem kot nacionalni Slovenec mislil, da mi pred njim ni treba preveč paziti na besede. Bil sem prepričan, da je možakar bil resnični prijatelj slovenskega naroda, pa sem se trudil, da bi mu pojasnil nujnost združitve malega naroda pod eno streho in s potrebno mero samostojnosti. Ni preteklo veliko časa, ko mi je visoki komisar ob priložnosti nekega izmed mojih mnogih romanj, s katerim sem zopet prosil za svoje tovariše, osebno obljubil razširitev slovenske avtonomije vse do etničnih meja Slovenskega Primorja ter pojasnil,

Gen. Leon Rupnik piše v baraki za žicami taborišča Föderaun ob Zili „Le tega ni nihče verjel, da sem pošteno hotel samo najbolše za svoj mali slovenski narod.“ Potem je bil pod težo te krivice, ki je premnoga leta zasledovala še njegov svetel spomin, prepeljan v Italijo — neizbežni usodi žrtve svojega naroda nasproti.

da bi tudi glede Gorenjske bilo mogoče govoriti z Nemci — pod pogojem, da se vedemo do Italijanov lojalno. — Moje zaupanje je rastlo in bil sem prepričan, da naša pot v svobodo vodi skozi in v majhno avtonomijo, ki so nam jo dali. Zakaj mala pokrajina je bila tako prenatrpana z italijanskimi četami vseh vrst, da bi odkrita osvobodilna akcija končala v strahotnih represalijah, v krvi in v izgubi zadnjega znaka naše narodnosti, avtonomije...

Da so takrat že bile razpredene niti — ne sicer med fašističnim režimom in komunisti, pač pa med temi in italijanskim generalnim štabom, seveda nisem mogel slutiti.

Oficir italijanske varnostne službe, ki se je izdajal za mojega in za prijatelja mojega slovenskega naroda, pa je bil v službi generalnega štaba in mali Macchiaveli, ki bi ga bilo mogoče kar zavidati za umetnost pretvarjanja. To sem spoznal sicer zelo pozno, pa vendarle še toliko o pravem času, da sem leta 1943 v zadnjem trenutku lahko obvaroval slovenski narod pred najhujšo nevarnostjo. — Poleg tega sem se te italijanske umetnosti le toliko priučil, da sem bil pozneje kos posameznim nemškim funkcionarjem, ki so si domišljali, da so „nadjudje“, v resnici pa so bili topoglavci „feldvebli“, pa tako svoje rojake branil pred nevarnostmi, oziroma dosegal stvari v njihov prid.

22. junij 1941 je pomenil za slovenski narod najbolj usčlen obrat.

Nemški napad na Sovjetsko Zvezo komunistov, ki so dotlej delovali skrito in tajno, ni privedel samo do krmila v OF (Osvobodilna Fronta), ampak tudi v javnem mnenju. — Še bolj usodna pa je za nas postala okoliščina, da so se med tem časom komunisti že vgnezdili pri italijanskih oblasteh itd., predvsem pri štabih italijanske vojske in v italijanski politični varnostni službi. — Z dvoreznim orožjem so lahko kaj kmalu dejstvomali uničujoče; kar so kmalu tudi začeli delati tako temeljito, da so se končno — 1945 — dokopali do izključne, despotične oblasti v vsej Jugoslaviji.

Zaradi logične posledice zaveznitva, ki je sledilo nemškemu udarcu proti Sovjetski Zvezi, so kajpak tudi po številu čisto nepomembni jugoslovanski komunisti pod vodstvom Moskve morali postati zavezniki demokratičnih zapadnih sil.

Z vedno bolj naraščajočo pomočjo zapadnih sil, z istočasno vgnezditvijo pri silah Osi in njenih zaveznikov za tajno, subverzivno delovanje in pa s tem, da so tri jugoslovanske narode — Srbe, Hrvate in Slovence — slepili z bojem za cilje, ki so jih ti narodi nosili v srcih, t. j. za pravo demokracijo in strogo federativno urejeno Jugoslavijo, je KP kmalu dobila vse adute v svoje roke, da je tako lahko pričela z iztrebljanjem vseh elementov, ki so v Jugoslaviji bili na poti svetovni revoluciji. Prav posebej je KP kajpak hotela zadeti davnim izročilom zveste marljive, globoko verne in z zemljo povezane dobre, hrabre, srbske, hrvaške in slovenske kmete.

S tem namenom je začela — ne glede na stan in rang — najprej pospravljati one osebnosti, o katerih je mislila, da so spoznale njeno satansko igro in bi ji lahko delale preglavice. Te ljudi — politike, duhovnike, ugledne kmete, študente, oficirje itd. — so najprej pred javnostjo oklevetali in oblatili, da so jih potem ob ožobranju nahujskanih množic in hinavskem smehu komunističnih režiserjev njihove teroristične trojke — „likvidirale“. Da pa bi te narodno zavedne ljudi ožigosali tudi po drugi strani ter odvrnili pozornost italijanskih in nemških zasedbenih oblasti od teroristov, so komunistični ovaduhi pri italijanski in nemški tajni policiji skrbeli za to, da so jih očrnilli kot ščuvajoče italo- ali germanofobske šoviniste, kot anglofilske demokratične ekstremiste in — kar je značilno — mnogokrat tudi kot prikrite komuniste...

Na ta način se je znebila premnogih nevšečnosti, narodno in versko zavednih ljudi. Ti nesrečneži so najprej posamično ali v manjših skupinah občutili domače zapore, potem pa je njih število rastle vedno bolj in so začele kar cele množice odhajati v zapore in koncentracijska taborišča v Italiji. Da pa bi tudi nad to množico internirancev — ali „rebelov“, kakor so nas imenovali Italijani — ohranila duhovno in teroristično moč, je KP znala spretno poslati v koncentracijska taborišča odgovarjajoče število svojih lastnih zaupnikov, propagandistov in provokaterjev pri čemer je potreba poudariti kot karakteristično dejstvo, da so ravno ti

„infiltrirani“ komunisti v notranji upravi taborišč zasedli tiste službe in funkcije, ki so jim jamčile destruktivno komunistično vplivanje. Brez pomoči in načrtnega postopanja italijanskih komunistov v italijanski vojski in policiji to najbrž ne bi bilo mogoče.

Med tem, ko so komunistični teroristi in komunistični ovaduhi na gori navedeni način obdelovali polje za komunistično setev, tudi vodniki, propagandisti in provokatorji niso mirovali. Voditelji so si naredili narodno osvobodilno fronto poslušno orodje in so vneto organizirali svoje partizanske odrede; pa ne, da bi se predvsem že spustili v gverilsko borbo z okupatorji. Nasprotno! Preko italijanske in avstrijske KP so iskali zveze, podporo in vpliv pri protifašističnih elementih v italijanski vojski in pri italijanskih upravnih oblasteh.

Propagandisti so stopnjevali do viška sovraštvo proti okupatorjem in pa vero, da se jih je zelo lahko osvoboditi. Malodane vse javno mnenje je tavalo v omami osvobodilne borbe, ne da bi resničnega režiserja — KP — le slutilo...

Na ta način se je komunističnim izzivačem brez nadaljnega posrečilo, da so nekatere preudarne, za boj navdušene nacionaliste zavedli v oborojene napade na italijansko vojsko, orožništvo in policijo ter nasprotje med narodom in okupatorjem stopnjevali v narodovo pogubo. Redke preudarne ljudi, ki so svarili, so prav posebej vzeli na muho kot “narodne izdajalce” in “petokolonaše”.

Tako naj bi bil tudi jaz likvidiran.* Najprej so delali razpoloženje proti meni med častniškim in podčastniškim zborom. Pred javnim mnenjem so me ožigosali kot nemško-italijanskega špijona, kot bogato plačanega veleizdajalca, ki naj bi kopicil milijone na milijone... Z ozirom na to, kdo je pač bil tisti, ki je o meni hotel imeti informacije, so me pri italijanih označili kot italofoba, antifašista, pa zopet zagrizenega fašista, tajnega nacista, nemškega militarista itl., itd. Le tega ni nihče verjel, da sem poškodoval najbolje za svoj mali slovenski narod.**

* Prvi komunistični atentat v Ljubljani sploh je bil že 1941. leta izvršen prav proti gen. Leonu Rupniku. Ker je v trenutku strela pritekel vmes generalov vnučič — danes dr. Niko Suvajdžič —, se je atentator Brajnik zmedel in je generala samo ranil v glavo. Op. ur.

** Z zadnjim, za njegovo tragiko tako značilnim stavkom je gen. Leon Rupnik pisanje svojega “koncepta” na Koroškem moral prekiniti. Original, ki ga je odnesel s seboj, ko je bil premeščen v Italijo je potem tudi tam in še v ljubljanskih zaporih nadaljeval in najbrž tudi dokončal. Kako ga je po “pranju možganov” v komunistični celici nadaljeval in končal in kje se danes nahaja, vedo pač komunistični oblastniki v domovini. — Op. ur.

Dr. Srečko Baraga

Ironija usode ali kaj

V nedeljo, 28. maja smo proslavili mučeniško smrt dr. Ehrlicha; in sicer tako, kakor sem že vnaprej predvideval: "nehrupno", tiho mirno in spodobno ob ne preveliki, pa vendar častni udeležbi. Če je bila zamisel prirediteljev dati proslavi religiozni, svečani, mistični poučarek ne pa narodno politični, potem jim je to popolnoma uspelo, kajti prvi del, verskega značaja, je globoko odtehtal drugega, kulturno-političnega.

Cerkveni govor monsignorja je daleč presegel okvir navadne pridi-ge, ker je on, kakor je že njegova navada ob takih priložnostih, vpletel toliko memoarno in neposredno dokumentiranih ter življenjsko sočnih podatkov o pokojniku in o njegovem delu, da je drugi del vkljub leporečnem naporu izvajalcev nekako obledel. Iz cerkvenega govora smo izvedeli, da je pokojni dr. Ehrlich že slutil, da ga bo OF razglasila za narodnega izdajalca, ker je pri Italijanih posredoval za izpustitev slovenskih političnih zapornikov. In vendar je vztrajal pri svojem delu in ni vrgel puške v koruzo. Strahu ni poznal.

Te podrobnosti so osvežile lik pokojnika in aktualizirale pomembnost njegove osebnosti v tistem usodnem času. Spričo tega je seveda spominski govor dobil nekako splošen, kulturnopolitični okvir naše bližnje preteklosti. Posebno pozornost pa je vzbudil govornik z dvakratnim poudarkom, da ne sme biti ta proslava zgolj "deklamatorsko ponavljanje", ki se potem takoj pozabi, ampak nova pobuda za uresničenje pokojnikovih idealov, katerih pa na spominski proslavi nihče ni jasno označil.

Kolikor sem jaz poznal dr. Ehrlicha, je bil njegov ideal predvsem dvigniti našo tedanjo politično strukturo z ozkega, liberalistično meščanskega, katoliško mlačnega, ozkosrčnega zaplankarskega slovenskega provincializma na resnično krščansko, kulturno, zapadnoevropsko raven. V tem smislu je treba razumeti klic dr. Ehrlicha, češ da potrebujemo sto advokatov, sto profesorjev, sto diplomatov itd., kakor je navajal govornik besede iz nekega govora dr. Ehrlicha. On je hotel imeti na stotine slovenskih katoliških izobražencev, kateri bi s svojo znanstveno, strokovno in kulturno izobrazbo vnesli v državno upravo, v kulturno prosvetne ustanove in v naše politično življenje čim več katoliškega duha; skratka njegov ideal je bil katoliška država in slovenski izobražencec — praktični katoličan. Slabo pa tolmačijo ta klic dr. Ehrlicha po nujni potrebi izobražencev tisti ki mislijo, da je on hotel imeti sto karieristov zato, da bi zasedli važna mesta, s katerih bi potem kovali svoj politični vpliv in bi se pogajali in ponujali na levo in desno.

Ni prav jasno, zakaj je slavnostni govornik naglašal, da ne smemo

ostati pri "deklamatorskem ponavljanju" ali je bila to zgolj govorniška fraza ali želja prirediteljev ali pa morda namig predstavnika Narodnega odbora, ker je govornik njegov najožji prijatelj in sočelavec. Šele iz te vzročne zveze bi dobil govornikov poziv pravi pomen, kajti med govorom je jasno in odločno rekel: "Gospod profesor, ta, ki Vam tukaj govori, ni iz Vašega kroga." In je celo naglasil, da je bil nekoč pokojnikov politični nasprotnik. To pomeni, da je danes spoznal svojo zmoto, zato želi, da ne smemo ostati le pri "deklamatorskem ponavljanju". V tej točki se popolnoma strinjam z govornikom in želim da bi njegov poziv rodil tudi praktična dejanja in sicer takoj, da ne bo prepozno. To leti predvsem na tiste ljudi, ki si laste tako ali drugače vodstvo naroda. Treba je torej pristopiti k združitvi vseh novih slovenskih izseljencev. To delo pa zahteva poleg dobre volje še državno in narodno politično enotnost in idejno jasnost.

Bojim se pa, da smo prav v tej točki še zelo daleč, kar dokazuje tudi sestavljanje žasnega pripravljalnega odbora, s katerim so hoteli prireditelji pokazati nekakšno narodno slogo, ker so povabili vanj cerkvene, vojaške in politične predstavnike, a se je prav tu pokazala jasna razpoka, ker je kakor slišim, vstop v ta odbor odklonil vidni javni delavec B. F., ker se ne strinja s pisanjem dr. Ž. in dr. C. To odločno in možato potezo gospoda B. F. je treba vsekakor pohvaliti. Res je namreč, da je treba najprej idejne in načelne jasnosti, nato iskrenega sodelovanja in šele potem pride politično "barantanje".

Nihče ni dovolj jasno poudaril, da se dr. Ehrlich nikoli ni izrekel za nobeno apriorno obliko slovenskega državnega okvira, ker je bila njegova skrb predvsem ohranitev celotnega slovenskega naroda, naslonjenega na zapadnoevropsko krščansko kulturo. V tem smislu je treba razumeti tudi njegov poskus, vključiti slovenski narod v morebitni "Intermarium".

Tragična krivda dr. Ehrlicha je bila ta, da ni dovolj upošteval, da na vseh mirovnih konferencah, žal, odločujejo vsi drugi materialistični interesi bolj kakor pa krščanska načela. Sploh pa se je usoda tega velikega Slovenca prevrgla že v trpko ironijo.

Naj omenim na tem mestu še to bolečo rano, ki je v svojem prvem članku samo zato nisem hotel omeniti, ker leta 1941 nisem neposredno sodeloval z dr. Ehrlichem in sem menil, da bodo to storili tisti, ki so ga takrat obkroževali in si danes laste njegovo duhovno izročilo in politično naročilo. In vendar ni te boleče rane nihče osvežil niti na spominski proslavi niti v časopisju. Nihče se ni vprašal ob tej priložnosti: „Ali ni mogel iti ta kelih mučeniške smrti mimo nas?“ Da, lahko bi šel!

Ta mož, ki se je na pariški mirovni konferenci boril za ugodne slovenske meje do svoje skrajne zmogljivosti in potem posvetil vse svoje moči samo veličini slovenskega imena in slovenskega naroda, pa aprila leta 1941, ko je prišel samo z namenom, da zvesto služi slovenskemu narodu, tja v črno goro prav do mesta Nikšić, ni dobil prostora na tistih dveh zrakoplovih, ki sta prenesla našo tedanjo državniško elito v inozemstvo. Moral je takorekoč peš nazaj v Ljubljano. Rad bi vedel, kateri Slovenc je

takrat nadkriljeval s svojo strokovno izobrazbo, z diplomatsko upeljano-stjo, s širokim kulturnim obzorjem dr. Ehrlicha. Kdo bi bil mogel bolj uspešno zagovarjati naše slovenske koristi kot dr. Ehrlich, ki je bil celo osebni prijatelj nekdanjega francoskega ministrskega predsednika Tardieu-a. Ali naša uboga slovenska domovina res ni potrebovala takrat njegovega poslanstva? Ne vem, kateri del tedanje bežeče vlade je zagrešil to usodno napako, ali srbski ali slovenski. Vsekakor je pa zelo, zelo žalostno, če je to res, kakor pravi dr. S. Z., da je moral dr. Ehrlich prepustiti svoje mesto na zrakoplovu neki vzgojiteljici.

Četudi bi prireditelje vezali morebitni politični obziri, ne bi smeli tega dejstva zamolčati že zaradi zgodovinske odgovornosti, ki terjaja samo rešnico; sicer bi veljal za nas vse izrek: "Quit tacet consentire videtur".

Popolnoma se strinjam s slavnostnim govornikom, ki je rekel, da nam kliče dr. Ehrlich iz groba: "Bratje, kako je z Vami? Ali hočete biti še Slovenci?"

RAZLIČNI POGLEDI

KORAK NAPREJ, TRI NAZAJ

Londonski KLIC TRIGLAVA (XX/336 — 13. 5. 67.) je prinesel načelni članek uredništva, ki ga za naše bralce ponatis-kujemo dobesedno. — Op. ur.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini in konzorcij njihovega "Vestnika" sta sklicala razgovor okrog kamnite mize, pri katerem naj bi povabljeni razpravljali "Kje smo petdeset let po Majniški deklaraciji".

Svoj govor je g. Miloš Stare, prvak SLS in tajnik Narodnega odbora za Slovenijo, pričel z ugotovitvijo, da sodeluje kot posameznik in ne kot predstavnik svoje stranke ali Narodnega odbora. Teoretično utegne to držati, dejansko pa ljudje tega ne bodo najbrž tako lahko razumeli, tem bolj, ker so nekatere njegove osnovne misli že pred leti izražali drugi narodni odborniki — ne kot privatniki.

G. Stare je, po našem mnenju, čeprav kot privatnik, v treh točkah politično pogrešil:

Ko je omenil značilnosti slovenske emigracije, je opozoril na nelogiko, češ da kritiki predvojnih strank v isti sapi kritizirajo komunistično diktaturo ene same stranke v domovini, a istočasno vidijo v demokratičnih političnih strankah med izseljenci svojega glavnega nasprotnika. „Če so kje spori ali nesoglasja, jih povzročajo tisti, ki se dela za osvoboditev domovine ne udeležujejo“, je pribil g. Stare.

'Narodno predstavništvo'

To enostavno ne drži. Tisti, ki namreč kritizirajo stare stranke, ne kritizirajo demokratičnega sistema, ki predvideva obstoj več strank, kar edi-

no preprečuje dirko z enim konjem, ampak kritizirajo specifične slovenske emigrantske ali predvojno-medvojne razmere. Kritizirajo predvojne stranke, ki še po 26 letih od propada Jugoslavije, potem ko so v stvari izgubile vojno in revolucijo, sebe smatrajo za zakonite predstavnice slovenskega naroda in vsakomur izven strank odrekajo z absolutnim pridržkom upravičenost lastnega ločenega političnega delovanja, kar vključuje tudi polno pravico do nepriznanja predvojnih strank kot političnega predstavništva slovenskega naroda. V tem grmu tiči zajec in tega zajca je g. Stare molče privlekel na dan, ko je dejal, da se kritiki dela za osvoboditev domovine ne udeležujejo“. Radi bi zdaj čuli, kateri je tisti forum ali persona, ki si upa narekovati in določati način in okvir dela za osvoboditev domovine. Pa menda vendar g. Stare ne misli, da izven strank ali narodnega odbora ni delovanja za osvoboditev domovine ali pa da je tako delo manj vredno?!

‘Ni rešitve izven strank’

Drugo: „...ali se ne bi mogli v slovenski krščanski demokraciji v emigraciji združiti vsi izseljenci po vseh kontinentih, ki priznavajo krščanske osnove in demokratične oblike v javnem življenju? Ali se ne morejo vsi liberalno misleči združiti v liberalni stranki, in če jim v njej ni kaj všeč, urediti v njej? Ali ni danes v evropskih svobodnih demokracijah tudi socialistična stranka zelo pomemben činitelj?“ vprašuje g. Stare dalje. Na to vprašanje naj odgovore pač stranke same, ki ali programatsko ali taktično ne zadovoljijo tistih, ki naj bi — po mnenju teh strank — spadali vanje. Če same ne morejo najti odgovora na to, naj najamejo eno od ustanov, ki raziskujejo taka vprašanja, pa bodo kmalu našle nepristranski odgovor. Gotovo mora biti nekaj narobe s strankami, če jih ljudje ne marajo. Morda je pa prav Socialistična stranka v tem oziru našla rešitev, ko se je kot stranka razšla in na novi politično-organizacijski osnovi združila občutno širši krog ljudi, kot si ga je kdajkoli v emigraciji mogla zamišljati.

Tretje: Rešitev na prejšnji citat vidi g. Stare v naslednjem: „Če pa ne moreš v nobeno obstoječih strank, pa ustanovi novo, preštej svoje vrste in ponudi svoje sodelovanje našemu predstavništvu t. j. Narodnemu odboru za Slovenijo. Nihče te ne bo odklanjal, če bo videl tvojo resno pripravljenost, da se žrtvuješ v delu za osvoboditev domovine.“

Tu je g. Stare spet nazaj pri prvi točki, kakor smo jo komentirali: ni nobenega (narodnega) predstavništva, ker mora vsak politično resen človek vendar ugotoviti, da je po 26 letih in po izgubljeni revoluciji nesmisel govoriti o tem. Opetovano smo zapisali: narod je v Sloveniji kot celoti med vojno v večini optiral za Osvobodilno fronto — v dobri veri, in tega mu ne gre šteti v zlo. Mi smo bili v manjšini, česar na stvari ne izpremeni dejstvo, če smo pravilno vrednotili OF in opozarjali, da gre za premeteno komunistično igro. Morda celo eno in/ali drugo ni odločilno vplivalo, da smo

vojno in revolucijo izgubili, ker so pri vsem tem kajpak odločali tudi drugi činitelji, ki niso bili pod našo kontrolo. Toda to, da se je narod slovenski v najbolj črnih dneh svoje zgodovine tako spontano izjavil za osvobodilno fronto (z malima začetnicama) — na komunistični in na protikomunistični strani, — gre slovenskemu narodu samo v čast. Ker je bil odziv med narodom za Osvobodilno Fronto (z velikima začetnicama) na Gorenjskem, štajerskem in Primorskem in verjetno celo v okupirani Ljubljani večinski, to pomeni, da že tedaj, vsled komunistične prevare ali brez nje, vsled naše nesposobnosti ali brez nje, narod kot večina ni imel ali ni hotel imeti opravka s starimi strankami.

Velik korak naprej

To je trpka resnica, ki je stari politik najbrž nikdar ne bodo prebavili. Toda iz tega dejstva še ne izhaja, da so stranke nepotrebne ali preživele. Tega nismo nikdar trdili, niti ne gremo tako daleč, da bi zahtevali, naj se stranke razidejo. Ni namreč rešitev tega problema v preimenovanju ampak v radikalni spremembi mišljenja in odnosa do stvarnosti. In tu tiči jedro vsega emigrantskega natezanja.

Pri tem je anomalija tem večja, ker izginja glavna programatska ovira za sodelovanje: prvak Slovenskega državnega gibanja prof. Ciril Žebot, čigar beseda tamkaj nekaj velja, pravi, da ni proti rešitvi slovenskega vprašanja v konfederativni Jugoslaviji. Ljudje božji, pa to je vendar ogromen korak naprej in zelo, zelo blizu stališča mnogih prvakov SLS. Ko torej s tem rešujemo prvič v dobi emigracije, enega glavnih pomislekov za sodelovanje, pride "privatnik" g. Stare in nas uči kozjih molitvic o vključevanju v stare stranke, o predstavnilstvu in posredno celo očita, da ne delujemo za osvoboditev domovine, če delujemo izven strank. To je nov, očiten dokaz, da je nekaj hudo narobe v starih strankah in da ni čuda, da ljudje nočejo imeti z njimi opravka. Kar pa zadeva štetje vrst, pa je to lahko zelo nevaren bumerang: pustimo ga zato pri miru.

G. Stare je govoril javno, mi smo mu odgovorili javno. Z veseljem bomo objavili njegov odgovor na našo kritiko in naše prigovore.

TABOR JE TOLIKO VAŠ, V KOLIKOR Z REDNIM PLAČEVANJEM NAROČNINE KRIJETE STROŠKE ZA NJEGOVO IZHAJANJE! PORAVNAJTE JO PRI ZAUPNIKU, KI VAM TABOR PRINAŠA! ALI PA Z DENARNO NAKAZNICO NA POZNANI NASLOV, KI GA PRINAŠAMO V VSAKI ŠTEVILKI! NE PRILAGAJTE BANKOVCEV PISMOM! — HVALA!

MNENJA IN VRENJA

ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE 1967.

Uredili: Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavel Fajdiga, Slavimir Batagelj.
Ovitek: Akademski kipar in slikar France Gorše.

Izdala in založila: Svobodna Slovenija, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Natisnila: Tiskarna VILKO S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina. Str. 440. — Prodajna cena U. S. \$ 5.— ali odgovarjajoči znesek v drugih valutah. — V Argentini \$ 1.500.—

Z zamudo katero so ob koncu minulega in na začetku tekočega leta utrpeli vse publikacije, ki jih tiska tiskarna Vilko S. R. L. v Buenos Airesu, nam je na začetku aprila končno prišel do rok toliko napovedovani in zato pričakovani jubilejni zbornik Svobodne Slovenije za leto 1967.

Jubilejni poudarek najdemo predvsem v tem, da je od vseh dosedanjih najobširnejši. Obsega 440 strani velikega formata z nad 100 ilustracijami in dvema prilogama. To je nedvomno močno povišalo stroške izdaje, zaradi katerih je na videz visoka prodajna cena povsem upravičena. Sicer pa bi za našo splošno oceno z majhnimi spremembami v glavnem lahko ponovili, kar smo na tem mestu zapisali ob lanskoletni izdaji zbornika. Ker zbornik nedvomno hoče biti v neko določeno hotenje usmerjeni letopis naše zdomske dejavnosti, se uredniki namreč očitno strogo držijo smernic, po katerih zbirajo ali celo naročajo gradivo.

Za močno ilustracijo Franceta Goršeta na ovitku je po napotku, ki ga je za uvod jubilejni izdaji napisal dr. Tine Debeljak letošnje gradivo razvrščeno v naslednjih 8 poglavij: Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem — Razprave, dokumenti, pričevanja — Cilji slovenske narodne politike — Pogledi in misli mladih — Naši gorniki — Slovenstvu v čast, narodu v penos — Razgledi — Slovenska središča v svetu.

Iz vsega tega gradiva je treba nedvomno prav posebej pokazati na zares tehtno obdelano in dokumentirano razpravo dr. Antona Podstenarja o boju slovenske manjšine na Koroškem. K mislim, ki smo jih o tej razpravi napisali ob lanskoletnem zborniku bi letos dodali samo še to, da bi ta dokument morali nositi kot stalen vademecum s seboj ne samo etnologi, ampak tudi in predvsem praktični politiki, na katerih leži ali bi nekeč utegnili ležati odgovornost za brigo in zaščito našega življa na Koroškem.

Poleg tudi letos nadaljevane resne in trezne ankete 8 avtorjev o ciljih slovenske narodne politike, je vsekakor poglavje o naših gornikih ne samo zelo mikaven doprinos za letopis naše zdomske aktivnosti, ampak zopet nov dokaz slovenske afirmacije v svetu.

Kar pa je treba naravnost pozdraviti, so pogledi in misli mladih, ki jih je napisal in tudi uredil naš najmlajši rod zdamskih izobražencev, med katerimi poleg literarnih poizkusov vzbujajo pozornost pogledi mladine na problematiko dveh generacij in na odnose do domovine. Tej mladini je treba na široko odpreti vrata v vse naše organizacije, pa tudi strani vseh naših zdamskih publikacij. Ta naglo dozorevajoča mlačež namreč ni samo zarodek in biološki temelj naše bodočnosti, ampak je zaradi izkustev izključnega doraščanja v širokem novem okolju — brez cokelj preteklih opredelitev in preživelih konceptov — že pozvana, da začenja aktivno nadomeščati ostarelo in odmirajočo, pa k temu še po večini v ohromelo miselnost ujeto današnjo vodilno generacijo. Ta rod, ki je v širokem svetovnem obzorju prekalil svoje slovenske idejne vrednote, pa je tudi pozvan — da zgradi most slovenskega odrešenja do vrstniške generacije v domovini. — Upajmo, da bo po tem krepkem prvem koraku tudi zbornik Svobodne Slovenije, ki naj bi bil naša vsakoletna reprezentativna publikacija, vedno bolj — mlad...

Slovenstvu v čast, narodu v ponos sta v jubilejnim zborniku prikazana znanstvenik mednarodne veljave in zdravnik **dr. Jože Jančar** (O. K., fellow! Pi.Ka.) pa poznani smučar in gornik svetovnega slovesa **Dinko Bertonec** (Smuk! Pi.Ka.). Oba sta čez mero zaslužila, da ostaneta zabeležena v zdamskem letopisu.

V razgledih se bo bralec rad ustavil ob razpravi **Jureta Redeta** o sklepih zadnjega vatikanskega koncila (So že zadosti prodrli vanje vsi tisti, ki se jih predvsem tičejo???) pa posebej tudi ob prikazih o dejavnosti in življenju Slovencev na Koroškem, Goriškem, Tržaškem in v Kanadi. — Poleg že običajnega dragocenega pregleda **Zdravka Novaka** o knjižnih izdajah v zdamsstvu, je v tem poglavju ohranjen proglas Narodnega odbora za Slovenijo k narodnemu prazniku in dnevu slovenske zastave (Priznanje in čestitke!) 29. oktobra 1966, ki ga je pesniško močno zajel **Jeremija Kalin** (pa v tem gaju nikak — kalin!). — Med leposlovnimi prispevki, ki so uvrščeni v to poglavje (so jih uredniki s tem hoteli skriti?) pod zaglavjem: **Naša beseda in pesem**, tudi letos ne najdemo nikakšnega kvalitetnega primera, ki bi v letopisu pravično predstavljal kult naše besede v zdamsstvu. Ker med avtorji ne najdemo tudi nobenega reprezentativnega imena, ostane odprto vprašanje: So bili k sodelovanju povabljeni? — Za zaključek tega poglavja bo bralec opravil izpit za potovanje na luno, ker je letos **Janke Hafner** v člarku, ki vedno bolj razodeva že kar pravega strokovnjaka v tem predmetu, kronološko nanizal začetne stopnje, katere v končnem rezultatu vodijo k velikemu koraku, ki ni več daleč. (Sožalje zaljubljenici!)

Hvaležni smo za poglavje o slovenskih središčih v svetu, ki ga je uredil **Joško Krošelj**. Bralec se širijo prsi v ponosu, ko obiskuje slovenske domove širom zemljske oble, koder je vihar povojne zmede pojmov raztresel ostanke borbene generacije slovenskih protikomunistov. Kolika pod-

jetnost! Kolikšen idealizem slovenskega človeka! To je orožje, zaradi katerega nasilniki doma ne morejo noči spati mirno. Naše zadoščenje in naš ponos pa ga greni žalostno dejstvo, da med množico teh domov ni zavetišča za onemogle in invalide, ki so med preživelimi dali največ za našo zgodovinsko čast, da se s ponosom lahko imenujemo narod prvorborcev za svobodnega človeka. (Naprej, Tabor, da bo tudi zavetišče tvoja prvenstvena zasluga!)

Namenoma smo prihranili za konec našega poročila poglavje o razpravah, dokumentih in pričevanjih, ker smo kot glasilo najbolj dejavnih udeležencev narodnega odpora proti komunistični revoluciji prav za časa tuje okupacije upravičeni in dolžni, da do teh prispevkov, ki naj bodo del naše zgodovine, zavzamemo točno opredeljeno stališče.

Poglavje pričanja dr. Rudolf Hanželič s prispevkom: Duhovniki med prvimi žrtvami. Je to grenak spomin človeka, ki je bil kot slovenski katoliški z narodom povezani duhovnik med prvimi žrtvami nepojmljivo bedastega, zločinskega nasilja nacističnih okupatorjev nad našim narodom. V piščevih besedah zaživijo pred nami zopet dnevi, ki jih ne smemo nikdar pozabiti. Predvsem tisti, ki morajo resno razmišljati tudi o naših sosedih, ko iščejo poti v slovensko bodočnost. Dr. Hanželiču pa čestitamo za dejstvo, da se kot žrtev tiste dobe ni izgubil v ihti, temveč je za zgodovino pustil zapisan resen, objektivni dokument. (Ko bi ta nadarjeni Prelek le tako trdovratno ne molžal!)

Pod velivom močno spornega pisanja Vladimirja Vauhnika o nekakšnem evropskem središču zavezniške obveščevalne službe za časa vojne v Ljubljani, dr. Vojko Arko skuša postaviti spomenik italijanskemu patru hrvaškega porekla Placidu Cortese-ju. Ni dvoma, da ta drobni, šepavi pater od sv. Antona Padovanskega zasluži, da mu Slovenci v svojih analih postavimo mogočen spomenik velike hvaležnosti za vse, kar je storil za tisoče Slovencev, ki so šli skozi italijansko internacijsko taborišče Chiesanuova pri Padovi. Prav tako pa ni dvoma, da dr. Vojko Arko poskuša ta spomenik postaviti na zmoten temelj. Prikazovanje p. Placida Cortese-ja kot nekakšnega voljnega pomembnega člana v verigi zavezniške obveščevalne službe ni samo neresno, ampak je naravnost pregreha proti pieteti tega služabnika božjega, ki je postal žrtev svojega poklicnega svečeniškega samaritanstva in človeške dobrote. Če so ljudje "tiste velike organizacije, ki jo slika Vauhnik v svoji knjigi", pa takšni geniji (kot pravi dr. Tine Debeljak) obveščevalne službe, da so imeli v svoji sredi oficirja nemške protišpionaže, dekler ni napravil radikalnega konca neresni romantiki, zlorabili te patrove svetniške kakovosti, so si s tem nakopali na vest samo še eno nepotrebno, nikomur koristno žrtev več. Tako je ta italijanski pater postal neposredna krvna žrtev naše tragedije, zaradi česar tem bolj zasluži, da mu nekdo zapusti pravičen spomenik med Slovenci.

Bivši vrhniški župan in osebni prijatelj generala Rupnika Ignacij Hren je za to poglavje podpisal svoja srečanja z generalom Rupnikom. Obžalovanja vredno je samo, da se je Ignaciju Hrenu v teku več kot dvajset let tako razbohotila fantazija na račun spomina, ki mu je očitno popustil, da je zaradi tega prispevek, ki bi lahko bil vsaj topla reminiscenca naše tragične preteklosti, po pretežni večini brez vsakršne resne vrednosti.

Univ. prof. dr. Tine Debeljak, ki ga za uvod na tem mestu uredniki izrečno predstavljajo tudi kot člana načelstva slovenske krščanske demokracije, je prispeval zapiske ob robu k dobi pred dvajsetimi leti. Četudi bi dr. Tine Debeljak za uvod ne poudaril, da "to, kar pričujem danes, ni zgodovina zadnjih let v okupaciji" bo vsakemu povprečnemu bralcu takoj jasno, da pisec pač hoče biti samo zagovornik SLS in njene politike v okupaciji, česar mu seveda nihče ne zamerja. Vsak bralec, ki količkaj zasleduje problematiko naše preteklosti, namreč ve, da so mnogo bolj trdni "viri, pričevanja in spomini", na katere naj bi dr. Tine Debeljak v podnaslovu prispevka oslanjal svoje zaključke, za ista vprašanja v obilici že zapisani tudi — ob drugem robu. Zaradi tega je njegov prispevek samo podžiganje k nadaljevanju debate; saj pisec v uvodu pravi, da je "samo iskanje resnice namen teh obrobnih glos". V tem smislu je prispevek hvalevreden. Toda, ko bo bralec prišel do zadnjega poglavja Debeljakovega prispevka, se bo začudeno vprašal: Zakaj za takšen sklep vse prejšnje "obrobne glose", s katerimi se mu ni prav nič posrečilo opravičiti stališča in ravnanja SLS epričo bistvene osnove naše tragične problematike, ki je ni šele sedaj odkril dr. Tine Debeljak, ampak je bila znana in zadosti dokumentirana že lep čas pred vetrinjskimi dnevi? Če torej vse "obrobne glose" naših debat in polemik niso in ne bodo mogle te notornosti izbrisati, ostane slejkoprej odprto vprašanje, na katerega nam doslej nihče, pa tudi dr. Tine Debeljak še ni odgovoril: Zakaj vsa ta dolga leta ni bilo pravičnega priznanja zaslug vsem, ki so se zaradi zakoreninjenosti v svojem narodu s svojimi najbolj poštenimi močmi na tem ali onem mestu, s temi ali onimi sredstvi, s čistimi rokami in podzemlju ali do grla in čez umazani v močvirju površja (mimo katerega nismo mogli) trudili braniti našo domovino pred navalom komunistične revolucije prav v času tuje okupacije? Zakaj smo namesto tega priznanja bili od vsega začetka — že v času revolucije — in smo še danes priče zanikanja in odrekanja domobranstva, blatenja ali vsaj bojkotiranja generala Rupnika, izkoriščanja krivih pričevanj, prikrojevanja dejstev, valjenja krivde na tiste ki so imeli korajžjo, da so se izpostavili, ko se je nekdo moral izpostaviti, itd.? Če namreč ne bi bilo tega, ampak bi od vsega začetka nastavili iskanje odgovora na našo problematiko tako, kot dr. Tine Debeljak šele po vrsti nebistvenih glos zaključuje svoj spis, bi poleg drugega bile danes tudi razmere med zdorskimi Slovenci vse drugačne kot so in bi tako bilo tudi "samo iskanje resnice" v nebistvenih vprašanjih odveč. Če bomo kedaj končno prišli do tega, da bomo za zgodovino zapustili pravično razdeljene zasluge in krivde v vrednotenju bist-

Resnični, v svojem narodu zares zakoreninjeni predstavniki med dvema nožema krvavočnega slovenskega ljudstva v letih komunistične revolucije pod tujo okupacijo, se v času preizkušnje niso skrili v varno podzemlje. Preziraječ osebno ugodje, se niso bali stopiti ob stran tistega, ki se je na čelu vseh moral najbolj izpostaviti, da bi slovenski narod lahko vzdržal krvavo neurje komunističnega nasilja. S to zavestjo izpolnjene dolžnosti do ljudstva, ki ga je izbralo v svobodi, je takrat tudi polhograjski župan Ačič s soprogo, v prisotnosti sedaj že pokojnega glavarja ljubljanskega okraja, dr. Maršiča in domačega župnika, pozdravil prezidenta Rupnika, ko je prišel na mogočen protikomunističen tabor, kjer je dolomitsko ljudstvo plebiscitarno izpovedalo svojo slovensko zavest.

venega vprašanja naše narodne žaloigre, si bo Tabor lahko čestital tudi zato, da je s svojim načelnim in poštenim zadržanjem pomagal postaviti pojme in dejstva na odgovarjajoča mesta. Ker smo trdno prepričani, da v svojem končnem namenu to zasleduje tudi dr. Tine Debeljak, je njegov prispevek na poti k temu cilju svoj delež poslanstva opravil ter zato bil potreben. Zakaj "vse drugo so (lahko! Pi Ka.) malenkostne pomote, ki zanimajo samo zgodovinarje, razumljive in tudi oprostljive spričo satanske veličine komunističnega slovenskega 'rodomora'", kakor dr. Tine Debeljak zaključuje svoj spis.

Zelo zanimivo čtivo, ki bo bralca takoj pritegnilo, je za to poglavje

tudi letos zopet prispeval član Narodnega odbora za Slovenijo, podpredsednik Slovenske demokratske stranke in član Liberalne internacionale, dr. **Ljubo Sirc**. Po preskoku dveh še ne objavljenih poglavij iz spominov na komunistične zapore, v katere je zašel, ko je sodeloval pri poizkusih organiziranja nekakšne opozicije proti rdečemu režimu, letos pod naslovom **Boj za zakonitost** nadaljuje z opisom grenkih izkušenj z mračnjastvom sistema, ki mu je še aktivno pomagal do zmage, ko je večina zdravega dela naroda že izbrala pravo pot ter se trudila s sredstvi, ki so ji bila na razpolago, preprečiti nesrečo teh izkušenj. Prav zato pa so ti spomini tem bolj dragoceni; saj danes namreč prav vsi tisti doma, ki so se na usodnem razpotju zmotili kot Sirc v vrednotenju bistva naše borbe, že stojijo na predstraži svobodne Domovine.

Po zanimivem razmišljanju Pavla Fajdige o komunistični razbitosti, za zaključek tega poglavja **Janez Ovsenik** priobča lepo reminiscenco o človeški veličini **dr. Antona Korošca in msgr. Matije Škerbca**, ki sta v borbi za iste svete ideale slovenstva, pa iz različnih zornih kotov žgala vse življenje svoje najboljše sile. Reminiscenca je prav danes lahko močan memento marsikomu, ki iz pritlikavih kakovosti svojega značaja različnost pogledov na skupne interese onečaja vsaj z osebnim negodovanjem, če ne želó s sovraštvom.

Poleg vsega tega — in še marsičesa — tudi letošnji zbornik prinaša na finem ilustracijskem papirju vrsto lepih, dokumentarnih fotografij o uspehih naših planincev na južnem ameriskem kontinentu, pa reprodukcije del naših umetnikov, med katerimi so nekatera tako "daleč pred nami", da je bolje, da o njih ne povemo svojega mnenja, ker bi nas sicer tisti, ki jih "razumejo", proglasili za neizobražence...

Kaj po vsem tem lahko rečemo še drugega, kot da zbornik toplo priporočamo ne glede na to, s kakšnega zornega kota bo kdo gradivo prebiral.

Pi-Ka.

SMER V SLOVENSKO DRŽAVO je po daljšem molku s št. 20 (leto 3) in datumom 18. 5. 1967 pod novim odgovornim uredništvom **Tineta Duha** zopet začela izhajati. Tiska jo tiskarna Vilko S.R.L., naročnino in darove za kritje stroškov pa sprejema **V. Rupnik**, Anatole France 2892, Castelar, Buenos Aires, Argentina. Listu, ki se bo pod novim uredništvom gotovo častno zopet vključil v demokratično debato o ciljih naše narodne politike, ob ponovnem izidu ključemo našo dobrodošlico z željo, da se ne bi nikoli zgodilo, česar se boji konzorcij, ko pravi: "Ne gre za velike vsote, pa kljub temu je 'Smer' v nevarnosti, da bi morala za vedno utihniti — zaradi pomanjkanja sredstev."

SENENE VILE

(Nadaljevanje)

Neprestano je gledal skozi okno v beli dan, ki se je igral tam zunaj. Mimo vitkih zvonikov ljubljanskih cerkva je tam zadaj kot na božji dlani stal Rožnik. In še dalje naprej je videl dobrovske grebene in Polhograjske Dolomite. Tam je bil doma v tistih hribih. Visoke palače ljubljanskega mesta so mu vzele pogled na Podsmreko, kjer je stala njegova borna bajta; samo v čuhu jo je gledal, kako stoji tam in ga čaka. In žena in otroci, ki so tako njegovi! Zdaj še ne vedo, da je moral v bolnico. Ko bodo zvedeli, bodo popadali na kolena in molili, da bi se kmalu pozdravil in spet prišel domov. Jaku je bilo hudo, da bi zakričal.

V sobo je stopil zdravnik. Pogledal je njegovo roko in odšel. Nič ni rekel, samo v oči ga je pogledal.

Za njim sta prišla še dva. Govorila sta nemški, da Jaka niti besedice ni razumel. Da bi mu vsaj povedala, če je nevarno ali ne. Pa niti besede. Odšla sta.

Spet sta prišla prvi zdravnik in strežnica. Zdravnik je nekaj prinesel s seboj.

„Injekcijo boste dobili, gospod Kovač. Ne bo nič hudega,“ je rekel zdravnik in se pripravljal k bolniku.

Pa ni ostalo samo pri eni. Jaka je kar trikrat zaskalelo. V prsa, za pleča in v roke mu je zdravnik porinil iglo.

„To bo ustavilo zastrupljenje,“ je skušal miriti, ko je končal.

Kovaču pa ni nič pomagalo in odleglo. Čedalje bolj ga je kuhalo. Sem pa tja mu je že kar zaplesalo pred očmi. Bolničarke so bile vedno pri njem in mu dajale tablete za olajšanje bolečin. Vsake pol ure so mu merile temperaturo, ki je trdovratno lezla navzgor. Jaka pa je bolelo; ni vedel ali rana ali injekcije ali vse skupaj.

Protj večeru je prišel sam primarij. Zelo zgovoren in odkrit je bil napram bolniku. Sam je izmeril vročino, ogledal in otipal njegovo roko, nazadnje pa sedel poleg in mu pogledal v oči:

„Gospod Kovač, moram vam naravnost povedati: operacija je za vas edina rešitev. Injekcije ne pomagajo... zastrupljenje napreduje.“

„Gospod dohtar!“ je zajokal bolnik. Potem so se mu misli zmedle. Preveč nenadoma je udarilo nanj, da bi mogel vse vprašati in dobiti odgovor na vse. Zdravnik ga ni maral motiti. Tiho je odšel iz sobe.

Bolniku je pogled spet ušel skozi okno. Mračilo se je, kot bi nevidna roka posipala prah, ki je zagrinjal svet in umirjal življenje na cest in na vasi. Toda za Kovačeve oči ni bilo teme ne ovir. Skozi tišino je še dalj videl v nočni mir tam pod hribom, ki čuva njegov dom. V skrbi za družino mu je solza pritekla iz oči. Kaj bo z njimi? Nase ni mislil.

Kmalu so ga odpeljali v operacijsko sobo. Zdravniki in strežnice, vsi ogrnjeni v bele halje, so stali tu in tam in brez besede opravljali svoja dela. Sredi sobe je stala dolga, s širokimi pasovi opremljena miza; nešteto luči je viselo nad njo. Videl je obveze, nože škarje in druge operacijske stvari. Zaméžal je, da ne bi še več videl.

Položili so ga na mizo in ga trdno prepasali s pasovi. Potem je pristopil poseben zdravnik, mu nataknil masko ter mu ukazal, naj šteje: eden, dva, tri in tako dalje.

Kovač je začel prav po šolsko: eden, dva, tri... štiri... pet... devet... Potem se mu je ustavilo. Nič več ni vedel, kaj so počeli z njim.

Proti polnoči se je prebudil. Čudno slino je imel v ustih. Ni se mogel prav znajti, kje je. V desni rami je peklo. Debelo obvezo je opazil na rami, tik pod vratom. Toliko je prišel k sebi, da se je spomnil na bolno desnico, skušal jo je otipati. Ni je bilo... celo so mu odrezali.

Spet ga je vzel spanec. Blodne misli so se mu pletle v sanje, ki so ga mučile, da so mu potne kaplje posule čelo kot ob poletni vročini.

Dopolčne ga je obiskala žena. Ni bila ura obiskov, pa so jo vendar pustili noter, ko je povedala, da je od daleč prišla. Z možem sta se zaskrblieno pogledala. Zadrževala je vprašanje, ki ji vso noč ni dalo spati in jo takoj zjutraj napotilo od doma. Tudi Jaka ni hotel povedati kako je z rjnm; kaj bi jo spravljal v solze, saj bo itak skoraj umrla, ko bo zvedela resnico, je vedel sam zase.

Pa ni mogel dolgo prikrivati. Žena se je zagledala v njegovo obvezano ramo in ni več umaknila oči. Ustnice so se ji začele tresti kot napeta struna, ko je vprašala:

„Kje je roka, Jaka?“

„Saj vidiš... ni je več...“ je bil odgovor, tih, da se je komaj razlegel do njenih ušes.

Naslonila je glavo v blazino in planila v jok. Zanja se je življenje podro do tal. Skrb za otroke, katerim je že tako marsikdaj manjkalo kruha, je zadušila njeno misel: kaj bo zdaj? Bili so brez sredstev, navezani le na očetove roke. Zdaj desnice ni bilo več.

Vsa vrtoglava je stopila na cesto. V štacuni je za zadnje krone kupila žemelj, da bo z njimi zmotila otroke, da bi je ne napadli z mučnimi vprašanji. Na svojo večerjo je popolnoma pozabila, čeprav že od jutra ni imela grižljala v ustih. Poklicala je k molitvi.

„Nocoj bomo molili za ata, da bi se kmalu pozdravil in prišel domov!“ je proseče ukazala.

„Ali že jutri?“ je vprašal starejši fant.

Mati ni odgovorila. S kljuke je snela rožni venec in padla na kolena. Tako lahko še nikoli ni molila roženkranca kot ta večer. Otroci, ki so videli, da je mamin obraz ves spremenjen in objokan, so pokleknil in se ves čas niso premaknili. Ko so končali, je spet vprašal sin:

„Ali ata roka hudo boli?“

„Zdaj ne več,“ je jokaje odgovorila.

Otroci so še spraševali o očetu, a jim ni mogla odgovarjati, ker je sama preveč trpela. Prosila jih je, naj se spravijo lepo v posteljo, zjutraj bodo šli pa v hribe k stricu, če bodo pridni.

Drugo jutro so res odšli k Sv. Katarini, kjer je živel očetov brat France. Celih pet ur jim je vzela pot. Francetova družina je za tem nepričakovanim obiskom tako živo čutila nesrečo, da se nihče ni nasmehnil. Ko jim je Kovačica povedala, kaj jih je zadelo, so utihnili, kot bi ne znali govoriti. Vsi so bili daleč od vsakdanjih reči. Za Kovačico na svetu ni ostalo drugega kot moževa odrezana desnica, ki jim je doslej služila kruh. Kaj bodo brez nje, si ni mogla misliti.

„Kako boste pa živeli?“ je zaskrbelo Franceta, ki je do pike poznal bratovo revščino in težave.

„Ne vem... Ah, bomo že kako! Morali bodo služiti, kakor sva morala jaz in Jaka. Revez je zmerom revež pa naj se peha in ubija do krvi, če hoče!“ je iz nje bruhnila bolečina.

France se je zbal, da bo pod težo gorja omagala in obupala. Rad bi pomagal, a ni vedel, kako začeti. Prej na to ni nikoli mislil, zdaj pa so se mu vse misli tako čudno zgnetle okrog brata, da ni mogel izbrati prave.

„Pri nas pustj otroke; krompirja in močnika bodo že imeli!“ se je ponudila Ivanka, Francetova žena.

„Ivanka, Bog lonaj za tvojo dobroto, toda tega ne bom naredila; ti imaš svojih čez glavo, mene bi bilo pa tudi konec brez otrok v prazni bajti. Ti bučmani mi bodo vsaj večasih prepodili misel na nesrečo.“

„Radi bi pomagali, kar moremo, zato sem rekla. Če vam bo sila, jih kar brez skrbi pripelji, pa bomo mi gledali nanje,“ je Ivanka še silila vanjo.

„Bomo že videli, kako bo prišlo,“ je Kovačica hvaležna odrekla pomoč, kajti vedela je, da bo prej sama poskusila vse, preden bo svoje otroke naprtila drugim. Preveč je bila navajena trpljenja in revščine, da bi zdaj kleknila in popustila. Pripravila je svoj drobiž in hoteli kar takoj očiti nazaj domov. Ivanka jih ni pustila. Povabila jih je k mizi; medtem se je odpravil tudi France in po južini odšel z njimi v dolino. Zvečer je obiskal brata v bolnici.

(Sledi)

BORCEM ZA BOGA, NAROD, DOMOVINO V SPOMIN

+ MILAN AMON

Dne 29. maja popoldne so po vseh uradih, delavnicah, tovarnah, kjer si Slovenci v tem orjaškem kozmopolitskem mravljišču velikega Buenos Airesa služijo vsakdanji kruh, zaječali telefoni. Prenašali so novico. Neverjetno. Ker je bila zaradi nenadnosti neverjetna. In je bila resnica. Kruta.

Umrl je Milan Amon.

Odšel je naš Milan. Komaj 58 let star. Prav sedaj, ko je od blizu gledal uresničenje svojih sanj, da je v tujini zgradil varna gnezda svoji družini. Sedaj, ki je s ponosom očeta, ki je iz svojih sinov kljub vsem protivnostim težkega tujega oškolja znal napraviti može, ki so v ponos slovenski srenji v Argentini in daleč čez, kjer ima dobra Amonova družina toliko prijateljev.

Njegove roke še niso bile utrujene. Še so gradile. Še so garale. Pa so nenadoma omahnile. Kar takole. Sredi garanja. — Slovenski garač namreč ni hotel verjeti, da bi življenjska žila, ki sta jo že pred leti stisnili dve zaporedni nesreči pri delu, utegnila nekoč zares zaježiti tok njegove želje po življenju.

Pa se je venčdarle zgodilo. Kar sredi garanja. Tisti, ki vodi našo usodo in vidi iz vekov v veke tokrat ni hotel več prebiti jezu, ob katerega se je brezupno zaletavala Milanova sla po življenju. Odločil je: Milan Amon! Milan Amon! Tokrat ne! Ne več! Zares. Zakaj, Milan Amon, svojo dolžnost si opravil do konca in čez...

In Milan Amon je razumel ukaz Tistega, ki je Začetek in Konec našega začetka in konca. Samo domov je še hotel. Pod krov svojega toplega gnezda, kjer je oživotvarjal toliko sanj in kjer je bilo zvrha poplačanih toliko žrtev. Da bi lahko sam povedal novico, ki mu je prišla odondod. — Ko ga je Janez, njegov Janez, v divji vožnji pripeljal domov iz delavnice, je že kar na vratih povedal svoji dobri, kot naš sladek kmečki kruh dobri Mici: „Mama... Sedaj pa zares...“

In je bilo res.

Pokopali smo ga 30. maja.

Ta dan se je sivo, težko nebo nad nedogledno argentinsko pampo na široko odprlo. Zakaj pokopavali smo garača, ki je opravil svojo dolžnost do Boga, pa junaka, ki je do pičice izvršil ukaz Naroda in Domovine. Odprlo se je žalostno jesensko nebo nad argentinsko pampo in zažarelo v vsem razkošju sijaja svoje sinjine. — Milanu Amonu v počastitev. Zakaj Milan Amor je bil Človek in je bil Junak. Človek in Junak pa sta vesoljna pojma. V drobni Sloveniji pod Triglavom in na neskončni Pampi Argentine. Tu in v onostranstvu. V času in večnosti. Zato se je odprlo nebo, da je sonce pozlatilo ležišče, kamor je omahnil naš Milan Amon.

O Milanu Amonu bomo morali še veliko pisati. Z debelimi črkami bo ostal zapisan v anale naše poti do slovenske rasti. Zakaj gorenjsko domobranstvo bo nekoč eden izmed častnih stebrov, na katerih bo slonela slavna zgodovina naroda prvoborcev proti komunizmu. In tam bo žarelo ime Milana Amona visoko nad majhnostjo sočasnosti. Ko bo v zgodovinski perspektivi vse jasno, bo zablestelo ime Milana Amona, ki je dane razmere uporabil, da bi nekoč — mimo in preko nas naš narod živel in rasel po načelih rodu poštenjakov. Zato namreč je Milan Amon še pod vse drugačnimi razmerami kot v Ljubljanski pokrajini, pa po istih smernicah vere v slovensko bodočnost organiziral gorenjsko domobranstvo. Tako, kot je mogel. V okolju, preko katerega mu ni bilo moči iti. Sredi nerazumevanja, sredi sovraštva, sredi podtikanj, sredi krivic, sredi klevet, sredi blata... Pa je slovenski garač za dani čas opravil svojo dolžnost do Boga — Naroda — Domovine.

To so mu hoteli izpričati vsi tisti slovenski rojaki, ki so sredi delovnega dne prišli v trumah poljubit tujo grudo njegovega groba. V slovensko trobojnico zavito krsto so izročili argentinski zemlji, ki je s svojimi neupogljivimi zakoni boja za obstanek zlomila Milanovo voljo do življenja in nenehnega ustvarjanja. V spremstvu č. g. **Matije Borštnarja**, ki je Milanu podelil sv. maziljenje in bral pogrebno sv. mašo, ter č. g. **sv. svetnika Alojzija Košmerlja** je naš msgr. **Anton Orehar** blagoslovil Milanovo pot v večnost in ob odprtem grobu tudi prikazal njegovo veličino človeka. Nadzornik **Petelin** je z občutjem človeka, ki je v skupnem delu zasledoval Milanovo usodo neuklonljivega garača, izpričal njegov čut dolžnosti, ki ni poznal umika. Predsednik DSPB — TABOR v Argentini **Ivan Korožec** se je v imenu borecev poslovil od soborca-junaka s prošnjo, da bi iz onostranstva v družbi mrtvih legijonov domobranskih herojev prosil Vsemogočnega za svobodo naše mučeniške domovine. **Dr. Stanko Kociper** je svojemu zvestemu prijatelju in sotrpinu v odprti grob položil grenak spomin izpred 20 let, ko je tudi naš Milan Amon moral med bodečimi žicami zloglasnega **Wolfsberga**, med katere so bili zajeti takrat izobčenci zmedenega časa, plačati svoj davek duševnega in telesnega trpljenja, ker je imel korajžjo da si je na težkem razpotju naše zgodovine upal umazati roke do komol-

cev in čez, da bi nekoč slovenski narod lahko živel in rasel čist v obilju svojih poštenih izročil.

Ko so grob zasuli, se je nebo nad pampo zopet zaprlo. Še tisto noč je pod dež blagoslova božje pravice in dobrote oškropil gomilo, katero čaka domobranski junak, oče, človek, garač Milan Amon dneva, ko bodo njegovi ostanki šli dokončno počivat v slavno zemljo prvoborcev naroda svobodnjakov pod Triglavom...

Ker za tiste, ki jih je naš Milan najbolj ljubil, ob njegovem odhodu iz naše srenje tolažbe ni, žalujemo z njimi v prepričanju, da so njegovi sinovi že častno izpolnili praznino, katero je zapustil. Milan Amon je po sklepu božjem samo legel k počitku nepozabe.

+ JANEZ BRULC

V tolikokrat težko prizadeto Brulcovo družino, ki ima svoje korenine v podgorških predeleh Gorjancev, se je znova naselila žalost. Dne 24. maja 1967, ob pol desetih zvečer, se je na Avenídi Pavón v kraju Gerli pri Buenos Airesu, samo nekaj sto metrov od svojega doma smrtno ponesrečil **Janez Brulc**. Tisti večer ga je družina čakala zaman. Žena gospa Zorica in trije mladoletni otroci so naslednji dan sprejeli samo truplo tistega, ki jim je bil vzoren mož in ljubeči oče.

Pokojni Janez se je rodil 21. marca 1921 v vasi Hrušica, župnija Stopiče pri Novem mestu. Bil je sin župana-mučenca, ki so ga partizani trpinčili in nato pobili; brat duhovnika ki je prav tako omahnil pod komunistično roko; brat častnika-domobranca, ki je v borbi za svetinje slovenstva daroval svojo mladost. Ostala sta Janez in njegov mlajši brat Tone; oba naša zvesta slovenska vojaka, ki sta se borila za narod na mrtvi straži slovenstva.

Janez, mlad, ponosen in odločen, ni čakal v tistih usodnih časih borbe za slovenski obstoj. Pridružil se je Vaškim Stražam na postojanki v Šmihelu pri Novem mestu. Ob italijanskem razsulu in komunistično lažkem bratstvu, ko je začel napad na Vaške Straže, se je Janez z dolenjsko skupino, kateri je poveljeval Vuk Rupnik, umaknil v Zameško, kjer sta bili že v sklopu Slovenskega Domobranstva ustanovljeni 1. in 2. rekrutska

četa. Janez je bil vodnik 2. čete; nato pa je po razporeditvi čet na Jagencih pri Radečah prišel v 33. četo s postojanko v Novem mestu.

Ko so se čete dolenskih domobrancev umaknile pred navalom komunistov iz Bele Krajine in Dolenjske v Novo mesto, je odšla na položaj na Grm tudi 33. četa. Tako je bil Janez spet na tistem dragem Grmu, kjer je kot doraščajoč fant nekaj let popreje končal kmetijsko šolo. Nato je s svojo 33. četo prišel v Trebnje, kjer pa je bila ta četa pod navalom 3.000 partizanov ter zaradi rdečega vohunstva razbita. Ta 33. četa je izgubila 28 mož; 36 je bilo ranjenih. Zaradi tega je bila preimenovana v 56. četo z namenom, da se ne bi mogli partizani okoristiti z osebnimi izkaznicami in uniformami padlih domobrancev. Ta četa je nato odšla na postojanko Dobrava, od tam pa v št. Jernej, kjer je ostala do 8. maja 1945. V 56. četi je bil pokojni Janez Brulc vodnik 1. voda, nato pa je po končanem oficirskem tečaju postal poročnik.

Po 8. maju se je četa umaknila v zaščitnici na žrti: Škocjan—Mokronog. Pred Litijo je krenila na Radeče, od koder je od 2.400 dolenskih domobrancev prišla na Koroško le skupina 32 domobrancev pod vodstvom majorja Stamenkovića in druga skupina 62 domobrancev pod vodstvom poročnika Strupeha. Od 2.400 mož skupno torej samo 94, med njimi tudi poročnik Janez Brulc.

To je križev pot in slavna Balada slovenskega vojača, slovenskega domobranca in pokojnega Janeza! O teh bojih in trpljenjih naših vojakov še niso napisane knjige, še niso snemani filmi. A to je naša Balada, katero bi moral izvedeti svet. Trpljenje in junaštvo, žrtve in ideali Janeza Brulca in dvanajst tisoč naših domobrancev, to je: Balada vojaka!

S Koroške je Janez odšel v Rim, kjer je bil v zavezniški službi, nato pa je z nami vsemi prišel v Argentino, kjer si je ustanovil prijeten in ljubeč dom.

Vdovi gospej Zorici in otrokom — sirotam, njegovemu bratu Tonetu, ki živi v Lanusu, vsem njegovim domačim v domovini in kjerkoli po svetu so, izreka **TABOR iskreno sožalje!** Janezov spomin pa ostaja med nami; njegov vzgled in njegovi ideali krepijo naša srca!

Janez! Tvoji bratje—vojaki Ti v večnost pošiljamo zadnji bratski in vojaški pozdrav! Večna luč naj Ti sveti!

A. Š.

MIROSLAVU STAMENKOVIČU OB OBLETNICI NJEGOVE SMRTI

Bil si zadnji poveljnik največje bojne skupine Slovenskega Demobranstva.

Vojak po poklicu; z vsemi vrlinami pravega poveljnika svojih vojakov. Kakor pravi oče si skrbel za svoje fante; vzgajal si jih, bodril in utdi moral z njimi. Srb po rodu, brat po krvi, sreč, ideji, mišljenju in orožju.

Poročil si se s Slovenko. Ob zlomu si ostal v naši ožji domovini, katero si ljubil kot svojo rodno grudo. Bil si eden izmed tistih prvih, ki ste

odšli na teren s puško v roki zoperstaviti se komunističnim zločincem. Nisi iskal osebne komodnosti; vedel si, kje je mesto pravega vojaka in rodoljuba, kadar narod piše svojo zgodovino z lastno krvjo.

Do konca si ostal zvest svoji ideji: **Bogu — Narodu — Domovini**. Poslednji si tudi odšel z bojišča. Ko so Ljubljano že zasedle partizanske tolpe, si Ti še stal na čelu svojih nepremagljivih borcev v Dolenjski metropoli. In ko je 10. maja 1945 leta zjutraj prišel v Novo mesto partizanski odposlanec zaradi predaje mesta, si ga energično zavrnil; „S komunisti se jaz ne bom nikdar pogajal!“

Dragi Miroslav! Sedaj že leto dni počivaš v hladni brazilski zemlji in čakaš snidenja s svojimi soborci. Nisi dočakal novega vstajenja zaslužjene domovine. Za svojimi ožjimi brati: Vasiljevičem, Koprivico, Suvajdžičem, Meničaninom, Šabičem si kot poslednji tudi Ti odšel k Bogu po svoje plačilo. Naj Ti ga Vsemogočni da v obilni meri! Slovenci Te ne bomo nikdar pozabili.

J. Jenko — ing. A. Matičič
za bivše bojevnike novomeške bojne
skupine Slovenskega Domobranstva

IZ "KATOLIŠKIH MISIJO NOV" (XLI/7 - 1967) ZVEMO, DA JE Baragovo misijonišče v Buenos Airesu začelo akcijo za 10 vzdrževalnin za gojence v znesku 1.000 dolarjev za vsakega. S tem hoče nabrati 10.000 dolarjev, ki bodo služili kot temeljna vsota za gradnjo poslopja misijonskega kolegija v Baragovem misijonišču.

Med nameni, ki so izbrani za vsakega izmed teh 10 gojencev, najdemo tudi enega
v spomin padlim domobrancem.

Ko se Baragovemu misijonišču doživeto zahvaljujemo za to pravično idejo, pozivamo člane ZDSPB-TABOR, pa tudi naše bralce, somišljenike in prijatelje, da akcijo zbiranja

1.000 dolarjev za "našega" gojenca

čim bolj aktivno podprejo. Če pa lahko zberejo še več, tem bolje! Imeli bomo dva in več "naših" gojencev!

Upamo in prepričani smo namreč, da bo vodstvo Baragovega misijonišča gojenca v ta namen izbralo med sinovi in neposrednimi nasledniki domobranskih junakov — in predvsem domobranskih invalidov, ki so bili zdravje in ude za boj za

BOGA — NAROD — DOMOVINO

Zbirke in posamične darove lahko pošiljate istim članom, ki zbirajo naš invalidski sklad, ali pa naravnost upravniku "Katoliških misijonov" na naslov: Lenček Ladislav C.M. — Loubet 4029, Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina.

J. C.

KAKO DOLGO BODO ŠE MOLČALI?

Na severozapadni strani, približno uro in četrt hoda iz Moravč (pri Domžalah) je vas Svinje. Poleg vode je mlin z žago na vodni pogon, zraven pa še kmetija. Hišno ime je po domače "Luk".

V tej hiši se je rodil 27. novembra 1896. leta **Janez Pergar**. Že majhen dečko je bil zelo miren; prijazne narave. Kot mladenič se je zanimal za prosvetno društvo ter postal član Orlov. Bil je tudi cenčveni nevec ter globčko veren. Mnogi se spominjamo, kako se je s kolesom vozil k sv. maši. Ne samo ob nedeljah. Tudi ob delavnikih ni mnogo izostajal. Bil je poštenjak. Nikomur ni kaj žalega storil; zato je bil zelo priljubljen.

Aprila 1941. leta, ko so Nemci zasedli to ozemlje, se je tudi za njega začel strah in trepet, kajti vedel je, da sovražnik ne bo počival; da bo težko za one, ki bodo zvesti Bogu, Narodu in Domovini. Postal je previden.

Od začetka je mislil, da je samo okupator neveren; kmalu pa je imel priliko videti domače ovaduhe, ki so pridno denuncirali okupatorju. Začelo se je preganjanje in selitve. Janez je spoznal, da so oni, ki denuncirajo svoje ljudi nemškimi organom, bolj nevarni kot okupator. Brez ovadb bi bilo za Nemce zelo otežkočeno njihovo delo. Zato je Janez pazil na vsako besedo v pogovorih s sumljivimi osebami.

Avgusta 1941. je doma v hiši na Brezovici pri Krtini padel prvi pod komunističnimi streli trgovec in gostilničar, po domače **Šimenc**. Drugi dan so Nemci pripeljali pet talcev, jih privezali na kole in nato postrelili.

Zakaj so komunisti ustrelili tega človeka, ni bilo nikoli pojasnjeno. Ustrelila sta ga dva partizana. Tako je bilo po zaslugi komunistov uničenih šest mladih življenj Slovencev. Niti kaplje nemške krvi ni bilo prelite.

Taki slučaji so se večkrat ponovili. Padali so talci po krivdi komunistov.

Janez je živel v strahu med dvema sovražnikoma. Ni ga vedel, da so mu komunisti šteli v zlo to, da je bil veren in pred vojno član katoliških društev.

20. marca leta 1944 so komunisti začasno osvobodili moravško dolino. Tako so postopali z ljudmi poljubno. Tudi iz drugih krajev so jih vlačili in pobijali.

Tudi Janez Pergar jim je bil v napotje. Sklenili so ta načrt. Poslali so k njemu na okrevanje za 14 dni partizana z nalogo, da špionira. Janez mu je dal vso oskrbo. Na kakšen način je ta komunist skušal kaj zvedeti od Janeza in pa kakšno mnenje je imel o partizanih, ne vem podrobno, a sem siguren, da je bil zelo previden, ke mu partizani niso mogli ničesar dokazati.

Dne 9. avgusta 1944 se je partizan poslovil. Še isti dan sta proti ve-

čeru prišla dva partizana po Janeza, in mu ukazala, da mora z njima na neki sestanek. Ženi sta rekla, da se bo kmalu vrnil. Peljala sta ga naravnost v spodnjo Javorščico h Kodrmanu, kjer so ga že čakali drugi partizani. Zaslíševali in mučili so ga pozno v noč. Ko so se naveličali, so ga zvezanega vrgli v klet. Klet stoji poleg hiše 3/4 v zemlji. Naslednje jutro so ga spet zaslíševali. Prišlo pa je sporočilo, da se bliža nemška ofenziva. Takoj so prekinili z zaslíševanjem in se pripravili na beg. Ker pa Nemcev ni bilo do popoldneva, so komunisti postali zopet bolj živahni in hrabri. Vedeli so, da Nemcev ta dan ne bo, ker Nemci na večer niso prihajali, vedno le zjutraj. Gotovo so sporočili napačen čas; kajti takrat so Nemci vedno že v naprej sporočali komunistom, kje bo ofenziva, da so se lahko umaknili o pravem času.

Janeza so odvedli iz vasi, privezali pod Anški kozolec in čakali, da se je zmračilo. V polmraku sta prišla dva komunisti z lopato in krampom in ga odvedla proti Studencu (kot se ta kraj imenuje). Ni bilo dolgo, ko je padel strel, ki je žalostno zadonel po moravški dolini. Janez se je zgrudil mrtev; njegovo plemenito srce je nehalo biti 10. avgusta 1944.

Ko je nesrečna žena spraševala za moža, so ji komunisti odgovorili, da so ga poslali na Dolenjsko in da se bo vrnil.

Nekoliko pozneje je bila v Domžalah ustanovljena domobranska postojanka. Takoj so začeli odkrivati komunistične zločine. Zvedeli so tudi za ta njihov zločin. Tega umora kakor tudi umora posestnika iz iste vasi po domače **Klemena** in njegovega sina, ki so jih komunisti zverinsko pobili je bil kriv vaški terenec, domačin, **Krohharjev Tone**.

Če bi domobranci imeli malo več časa, bi izkopali pokojnega Janeza, ker so ob koncu že imeli potrebne informacije, kje je zakopan. Tako bi njegovo truplo pokopali na pokopališču v Moravčah, kjer je dragi pokojni Janez mnogim zapel "Vigred se povrne".

Komunisti pa še vedno ne priznajo, da ga je "sodil" njihov tovariš kapitan "**Pajk**" (pravo ime je **Franc Avbl** iz Prevoja), ki je bil po vojni sodnik v Kamniku.

Vem za več nesrečnikov, katere je ta "sodnik" obsodil na smrt med vojno in pozneje. Ni pa dolgo užival svobode; kakor je druge sodil na smrt, je tudi sebe obsodil s samomorom...

Leta 1953 pa je bilo objavljeno v Jugoslaviji na oglasni deski tudi sledeče: 348-53 Pergar Janez rojen 27.11.1896 v Svinjah, kmet, stanoval v Svinjah 32, je bil med okupacijo 9.8.1944 od neznancev odveden in od takrat pogrešan.

Je več prič, ki vemo, kdo ga je in na kakšen način je bil umorjen. Zakaj še tajijo? Gotovo pa je, da pri Janezu niso našli nobene napake, ker bi drugače na vse načine kričali in poskušali ljudi prepričati, kako velik izdajalec je bil itd.

Tebi pa, dragi pokojni Janez, iskrena hvala za dober vzgled v Tvojem življenju! Ljubi Bog Te je gotovo nagradil v večnosti. Prosi Boga za slo-

Stene so govarile

Radi verjamemo, da so bili rdeči oblastniki v Ljubljani in Beogradu vsi iz sebe ko so 26. aprila zjutraj odkrili, da je v minuli noči nekdo z oljnato rdečo barvo napisal na stene prostorov Filozofske fakultete ljubljanske univerze z meter velikimi črkami gesla, ki so zahtevala izpust Mihajlova iz zapora, ločitev Socialistične zveze od komunistične partije in enakopravnost jugoslovanskih narodov.

Samega dejstva niso mogli prikriti pred javnostjo, saj je vsa Ljubljana že zjutraj govorila o tem in odstranitev gesel, ki so po cenitvi režima napravila škodo za 999.999 din, ni bila možna, ne da bi morali za to zapreti fakulteto in najti zares prepričljiv razlog. Tako so se zatekli k političnemu manevru, sklicali zadevne mitinge in naročili resolucije, ki so nato obtožile v ostrem tonu "zlikovce", ki da so napravili tolikšno moralno, politično in materialno škodo.

Nobenega dvoma ni, da gre za politično dejanje. Ne strinjamo se pa z režimom, ko to dejanje pripisuje "klerikalni emigraciji". Ničesar ni dlje od resnice. Ne strinjamo se dalje, da Mihajlov ni bil poznan po svojem delovanju v Sloveniji in da stoje za gesli tudi tuji agenti — najbrž kar sama CIA. Režim sam je kriv, ko je s ponovnim procesom in obsodbo prof. Mihajlova na štiri leta in pol zapora poskrbel, da je o tem govorila vsa Jugoslavija, tujina je pa zadevi posvetila tolikšno pozornost, da nas je to prav začudilo.

Avtorji tega pleskanja se nahajajo v sami Zvezi komunistov, neposredni in posredni. Prvi so to mladi inteligentni ljudje, ki si ne pustijo, da bi jim večerajšnji nepismeni narodni heroji solili pamet in jih tretirali kot otroke, ki niso sposobni sami misliti z glavo. To je bil njihov odgovor, to je bil njihov inteligentni odgovor, ko so prav filozofsko fakulteto izbrali za svojo demonstracijo v prilog Praveci in Svobode. Drugi, posredni avtorji tega "onečaščenja" so vsi tisti oblastneži, ki v svoji omejenosti ne uvidijo, da v dobi Sputnikov ne morejo več izvajati nasilja na kulturnim in prosvetljenim rodod: tisti oblastneži, ki na vsakem koraku ovirajo svobodnjaške težnje bistrejših in dalekovidnejših tovarišev, ki so spoznali, da mora biti enkrat konec večne revolucije. Ti rdeči norci, ki se niso v življenju ničesar naučili so odgovorni za vse posledice, ki jim bodo še in še priča.

Gre za borbo dveh svetov v isti partiji — za borbo med Sinovi in Očeti, za borbo med Svobodo in Nasiljem, za borbo med Napredkom in

venski narod; naj mu da še mnogo takih ljudi, zvestih Bogu, Narodu in Domovini *

* Pisec, čigar ime je registrirano v našem zgodovinskem arhivu, je bil živa priča opisanega komunističnega zločina. — Op ur.

Reakcijo, za borbo med Razumom in Blaznostjo, za borbo med Častjo in Zločinom. Ne dvomimo, kdo bo končno zmagal, ker zaupamo v Človeka in njegovo težnjo po Svobodi. Vsa človeška zgodovina nam to izpričuje.

(KLIC TRIGLAVA, London, 13. maja 1967. Leto XX. številka 336.)

Začetnik 3. svetovne vojne...

V prvi polovici meseca maja 1967 so svetovni časopisi prinesli senzacionalno novico, da je sam glavni tajnik Združenih Narodov U Thant po obisku Azije in ob oceni možnega bodočega razvoja tamkajšnjih razmer, s posebnim ozirom na vojno v Vietnamu, v svojem poročilu dejal:

„Bojim se, da že prisostvujemo začetni fazi tretje svetovne vojne.“

Na to so navezali, da je tudi miroljubni vodja severnoameriških črncev Luther King v Atlanti izjavil da bi se boji v Vietnamu lahko sprevrili v svetovno vojno.

Višek pa so dosegli ko so takoj nato na to poročali, da je tudi sam prezident Johnson priznal, da je že pred letom eni izmed svojih hčera omenil, da bi utegnil iti v zgodovino kot začetek tretje svetovne vojne...

Ne strinjamo se s prezidentom Johnsonom. Tretjo svetovno vojno sta namreč že pred 22 in več leti začela politična „genija“ Franklin D. Roosevelt in Winston S. Churchill.

Spodrsrljaj

Ob vojni med Židi in Arabci je v svetovnem časopisju zbudilo vidno pozornost dejstvo, da se je Tito nemudoma in odločno vključil v komunistični interesni blok. Ne da bi se spuščali v vrednotenje dogodkov in njihovega bodočega razvoja, lahko že pribijemo, da se je tokrat stari lisjak prenaglil in grdo spodrsnil. Na mah je dokazal, da je bil ves njegov „nedodvisni“ komunizem „sui generis“ samo zanka za kaline, ki so podpirali in vzdrževali njegovo strahovlado nad narodi Jugoslavije, kateri bi ga sicer že davno odpihnili, če bi ne bilo te podpore iz inozemstva.

Sedaj, ko je Tito na mah dokazal, kakšna je njegova „nekompromitiranost“, upamo, da tudi predstavniki severnoameriških davkoplačevalcev v Kongresu ZD ne bodo potrebovali več dokazov o Titovi pripadnosti, tja bi mu s svojo politiko podpiranja pomagali zlezti iz kletke, v katero je skočil...

Kedaj bomo prišli do tega?

Dr. Srečko Baraga je v članku ob 25-letnici mučeniške smrti dr. Lamberta Ehrlicha v GLASU Slov. Kult. Akcije (XIV/6 - 7.5.67) zapisal:

„Prav je, da se po tolikih letih pravilno oceni delo tega velikega moža in primerno proslavi njegov spomin, vendar se ne morem znebiti vtisa, da se v izseljenstvu in doma menda tudi proslavljajo dogodki in osebnosti samo zato, da ne bi bili pozabljeni živi, ki iz teh proslav kujejo svoj politični kapital. Če to ne bi držalo, potem pa nemoremo razumeti, zakaj proslavljajo posamezne skupinice samo nekatere dogodke in sa-

mo nekatere osebnosti, nihče se pa ne spomni zelo pomembnih in važnih osebnosti, katerih pomen izvira neposredno iz dogajanj celokupnega slovenskega občestva. Ne bom našteval ob tej priložnosti ne dogodkov ne osebnosti, katerih število gre v stotine in stotine, pač pa sem mnenja, da bi moralo vsaj ob taki priliki nastopiti tako ali drugačno osrednje telo in prevzeti pobudo v svoje roke in vse Slovence v tujini združiti ob svetlih točkah naše zgodovine in tako dokazati, da smo, po besedah svetega pisma, vsi eno.“

Nihče ne more razumeti pritožbe dr. Barage bolje kot TABOR, ki je moral vzeti nase celo razmere in protivnosti, ker se je končno odločil — četudi na svojo roko! — dvigniti iz pozabe ali celo iz bojkota naše domobranske vzornike, ki so v usodni dilemi slovenstva bolj kot nikdo izpričali svoj pomen neposredno v dogajanjih celokupnega slovenskega občestva. — Bomo prišli kedaj do tega, da naših mož ne bomo slavili zaradi njihove politične pripadnosti samo živim v čast, ampak zaradi zaslug, ki so si jih s svojim delom ali žrtvijo pridobili za slovensko narodno občestvo, ter s tem končno dokazali, da smo zares — zrel narod?

Tema za razmišljanje.

Za dobro svoje domovine živi zanje in ji služi navkljub nehvaležnežem!

(Joaquin Setanti)

IZ DRUŠTEV

Buenos Aires. DSPB-TABOR v Argentini se je polnoštevilno udeležilo osrednje spominske svečanosti za našimi pobitimi junaki ki se je v okviru naše matične organizacije v Argentini, **Zedinjene Slovenije**, vršila dne 4. junija t. l. v Slovenski hiši na Ramón Falconu v Buenos Airesu. Svečanost je pričel pevski zbor Gallus, ki je pod vodstvom dr. **Julija Savellija** umetniško zapel Gallusovo močno *Ecce quomodo moritur iustus*. Med petjem je predsednik društva **Zedinjena Slovenija Božo Fink** v spremstvu še dveh dveh odbornikov položil pred spomenik naših žrtev šopek s slovenskim trakom. Primerne besede je izgovoril **Jože Poznič**, ki je izpred spomenika orisal nastanek našega boja v najtežjih prilikah slovenskega naroda; boja v katerem slovenski domobranci niso bili nikdar premagani, saj "tudi v smrt niso odhajali premagani, ampak močnejši kot njihovi ubijalci." Ta njihova zmaga je naša zaveza v sedanjosti in bodočnosti, da z režimom, ki je po vseh grozotnih žrtvah narodu prinesel samo še nove nesreče, ni in ne more biti nikakšnega kompromisa. Po sv. maši, ki jo je opravil msgr. **Anton Orehar** in tudi pridigo navezal na spominski dan, je bila v dvorani gostitev slovenskih žrtev s sceničnim obredom, ki ga je pripravil **Nikolaj Jeločnik**. Kot vsako leto, so udeleženci tudi z letošnje svečanosti odhajali polni zavesti, da naši mrtvi niso umrli zastonj in da v našem boju tudi v novih okolnostih ne bomo popustili do končne zmage v svobodni domovini.

Buenos Aires. Odborniki in člani DSPB TABOR v Argentini so se dne 28. maja v velikem številu udeležili spominske svečanosti v Slovenski hiši ob 25-letnici mučeniške in svetniške smrti velikega Slovenca, vzgojitelja, borca za pravice svojega naroda ter vidca **dr. Lamberta Ehrlicha**. S tem so naši člani skušali dati izraz svoje hvaležnosti do velikega pokojnika, ki je na usodnem križpotju slovenskega naroda moral pasti kot krvava žrtev za njegovo svetlo bodočnost v svobodi.

Milwaukee, Wisc. Vsako leto na spominski dan, dne 30. maja, slovensko društvo "TRIGLAV", domobranci, počastijo spomin padlih protikomunističnih borcev v starem kraju. V dvorani pri sv. Janezu je rev. **J. Gole** daroval žalno sv. mašo za padle borce. Po cerkvenem opravilu je bila v spodnji dvorani spominska svečanost z lepim in za ta dan primernim spredom, ki ga je vodil predsednik **Franc Mejač**. ZDSPB TABOR — odsek Milwaukee — je preko obeh slovenskih radijski oddaj objavilo lepo poslanico v čast in spomin padlim borcem. Na WMJL je slovenski napovedovalec bral sledeče misli: Črna maša trpljenja je že več kot 20 let dolga preživeta pot, spominjajoč se tistih strašnih časov, ko je kruta sodnica SMRT jemala življenja mladim in starim protikomunističnim borcem. Žela je strašno žetev po mestih, vaseh, gozdovih in brezmejnih poljih. Strašna in dolga je bila žetev — od jutra do večera, tako da se je kosa krhala. Toda naši borci-junaki so se borili proti rdečemu zlu do zadnje kaplje krvi. Zavedali so se da nikoli še nobena solza ni bila potočena zastonj, da nikoli nobena kaplja krvi še ni bila prelita zastonj. In preženo so padli junaki bili požeti, ko je bil njih "JAZ" ponižan, so iz globočine trpečega srca vzdiknili: "MATI". Tih in mračen, toda ponosen je bil plamen v njih očeh. V bolečini predsmrtnega spoznanja so izdahnili: "DOMOVINA". Potrti in pol pobiti, toda že pripravljeni prestopiti prag v večnost, so z vsem razklanim srcem v zadnjem vzdihu izgrličili: "BOG". Vedeli so, da je ljubezen do matere do domovine in ljubezen do Boga — ena sama in nerazdružljiva. V en kratak in zadnji utrip srca je bilo stisnjeno vse — "MATI—DOMOVINA—BOG". Te domobranske besede so imeli borci na ustih pred 20 leti!

Naš rojak, gornji kašljan in cločen protikomunistični borec **IVAN JAKOŠ** bo 22. julija 1967 praznoval 50-letnico svojega življenja. Soborci, prijatelji in znanci mu kličejo: Srečno in še na mnoga leta.

POPRAVI:

Kakor znan, a prav tako nepotreben tiskarski škrat je v članku **Rudolfa Žitnika**: "50 let majske deklaracije" (Tabor 1967, št. 5/6) že kar v naslovu začel s svojim vmešavanjem, kar so bralci že sami gotovo popravili. Toda to je bil šele začetek vmešavanja. Zato prosimo, da na str. 118 v peti vrsti šestega odstavka istega članka popravite besedo 'nedvomno' v 'nedvoumno'...; na strani 120 v četrti vrsti drugega odstavka pa mora biti napisano: **dr. Bogumila Remca** in v peti vrsti:...**dr. Milka Brezigarja**.

Za uslugo se zahvaljuje

Uredništvo

Ham., Canada, maja 1967

Iz Gorenjske se ni pisalo mnogo. Jaz sem iz Gorenjske. Bil sem domobranec in sem komuniste preganjal po Gorenjskem in tudi štajerskem. Iz Vetrinja so tudi mene vrnili v Jugoslavijo. Bil sem tudi v Teharjih v bunkerju itd. Imel sem izredno veliko srečo, da sem jim pobegnul.

Prisrčno pozdravljam Vas in vse člane našega Tabora!

Bog — Narod — Domovina!

Vaš

C. J.

31. maja 1967

V listu TABOR, številki 1-2, 1967 objavljate članek: Pavle Borštnik: Slovenski narodni grb.

K članku Vam pošiljam sledečo pripombo: Moj prednik kot škof. kancler v Ljubljani, mons. Josip Dostal je bil priznan umetnostni zgodovinar in je tudi predaval na teološki fakulteti v Ljubljani umetnostno zgodovino z ozirom na cerkveno umetnost. Ta je vedno trdil, da sestoji slovenski narodni grb iz treh zvezd in čolna, in nikakor ne polmesca. Od kod je vzel to trditev, ne vem. V resnici pa je tako imenovani polmeseč v grbu tako raztegnjen, da je bolj podoben čolnu, kot polmescu.

To sporočam v vednost g. pisatelju članka.

Z odličnim spoštovanjem!

Vdani

Mons. dr. Jos. Jagodic, l. r.

NA UREDNIŠKI MIZI

ISKRA (XVIII/št. 387 15. 4. - 1. 5. 67) v Münchenu je prinesla dobesedno srbski prevod poslovnega pisma gen. Rupnika, ki ga je Tabor prinesel v septembrski številki lanskega leta.

Milwaukee, Wisc. Vodilo slovenskih domobrancev, ki ga je kot nadaljevalka njihovega svetega boja prevzela kot geslo in uradni pozdrav ZDSPB-TABOR, predstavlja tri najvišje vrednote ne samo slovenskega naroda, ampak vsega svobodoljubnega človeštva: **Bog — Narod — Domovina.** Hvala in pozdrave!

Sklad za Slovensko zavetišče

Družina šušteršič, Hurlingham, je namesto cvetja na grob pok. g. Vincenca Flisarja darovala za zavetišče 1.000 pesov.

Invalidski sklad

N. N. Munro \$ 160
 Mivšek Anton, Merlo „ 500
 Od prodane rabljene obleke „ 700
 N. N., Florida „ 120
 Po želji rodbine pok. člana M. Amona mesto cvetja na grob:

Tomažević Lovro \$ 1.000
 Odborniki DSPB TABOR . . . 4.000

Tiskovni sklad

Skalovnik Maks, S. Justo .. \$ 100
 Zupanc Vinko, S. Justo „ 100
 Grabnar Jože, R. Mejía ... „ 100
 Žerovnik Jože, Caseros „ 3.000
 Gdč. Mežan Malči, S. Martin „ 200
 Dimnik Janko, Bilinghurst . . 100
 Prijatelji Tabora, Temperley „ 300
 N. N., Capital „ 500

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA
PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA
NAŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJE-
NI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP
NE BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

V S E B I N A

Naš ponos	161
ZA ZGODOVINO	
Moje zadržanje pred in med drugo svetovno vojno (Gen. Leon Rupnik)	162
ZA ČIŠČENJE POJMOV	
Ironija usode ali kaj (dr. Srečko Baraga)	168
RAZLIČNI POGLEDI	
Korak naprej, tri nazaj (Klic Triglava)	170
MNENJA IN VRENJA	
Zbornik Svobodne Slovenije 1967 (Pi. Ka)	173
Smer v Slovensko državo	178
Senene vile (Stane Pleško)	179
BORCEM ZA BOGA, NAROD IN DOMOVINO V SPOMIN	
Milan Amon	182
Janez Brule	184
Miroslavu Stamenkoviću ob obletnici smrti	185
ZA ZGODOVINSKI ARHIV	
Kako dolgo bodo še molčali? (J. C.)	187
ZA BELEŽNICO	189
IZ DRUŠTEV	191
IZ PISEM	III
NA UREDNIŠKI MIZI	III

Correo Argentino Sucursal Villa Madero (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 8133
	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 2619